

**Bos
Consulting**

**Ajuntament
de Barcelona**

ESTUDI SOBRE L'IMPACTE QUE ESTÀ TENINT LA PANDÈMIA DE LA COVID SOBRE EL SECTOR
COMERCIAL DURANT L'ANY 2020 I PREVISIÓ PER AL 2021

1.	INTRODUCCIÓ.....	1
	Objectius.....	1
	Abast i metodologia.....	2
	Estructura de treball.....	3
2.	CONTEXTUALITZACIÓ	4
	Anàlisi demogràfica de Barcelona	4
	Anàlisi de l'entorn territorial de Barcelona	6
	Definició del sector comercial de Barcelona	7
	➤ Distribució sectorial del sector comercial de Barcelona per locals (dades 2019).....	7
	➤ Activitat comercial per districtes (en funció de locals comercials el 2019)	9
	Anàlisi macroeconòmica de l'economia de Barcelona.....	11
3.	ANÀLISI DE L'ANY 2020 A LA CIUTAT DE BARCELONA	21
	Producte interior brut (PIB).....	21
	Ocupació: Afiliació a la Seguretat Social i ERTO	24
4.	ESTIMACIÓ ANY 2021.....	27
	Estimacions macroeconòmiques d'organismes oficials	28
	➤ Banc d'Espanya.....	28
	➤ Funcas.....	29
	➤ Generalitat de Catalunya	30
	➤ Fons Monetari Internacional.....	31
	➤ OCDE.....	32
	➤ Ministeri d'Afers Econòmics i Transformació Digital – Govern d'Espanya	33
	➤ BBVA Research	34
	Indicadors que afecten el comerç a Espanya i Catalunya	35
	➤ IPC.....	35
	➤ Indicadors d'activitat.....	37
	➤ Previsions per al comerç per sector d'activitat.....	42
	Estimacions d'indicadors del comerç a Barcelona per al 2021	45
	➤ Producte interior brut (PIB).....	46
	➤ Ocupació.....	48
	➤ Afiliats a la Seguretat Social	49
	➤ ERTO	50

5.	CONCLUSIONS	52
6.	RECOMANACIONS	54
7.	Les subvencions Next Generation per al comerç	57
8.	ALGUNES PROPOSTES CONCRETES	64
	➤ Creació d'un directori digital de comerç	64
	➤ Diagnòstic i Pla de reactivació del petit comerç	65
	➤ Pla estratègic de revitalització del comerç.....	66
	➤ Programa per a la transformació digital del comerç minorista	67

1. INTRODUCCIÓ

La Direcció de Comerç, Restauració i Consum de l'Ajuntament de Barcelona, d'acord amb les línies estratègiques dirigides a impulsar la seva competitivitat, interrelació i innovació, té per objectiu, entre d'altres, garantir i potenciar el model de comerç de proximitat de la ciutat.

Com sabem, el comerç local de Barcelona, juntament amb l'hostaleria i les pimes de serveis ("comerç d'ara endavant"), constitueix un dels **principals eixos vertebradors de l'economia i la vida de la ciutat**, no només a partir de la generació d'ocupació i creixement, sinó com a principal articulador de les relacions de la societat.

Si bé és cert, la irrupció de la crisi sanitària de la covid-19 ha afectat de manera dràstica aquest sector. Així doncs, el 2020, la Direcció de Comerç, Restauració i Consum va estimar necessari disposar de dades que permetessin identificar i valorar l'afectació de la covid en el sector esmentat.

Un projecte completat durant l'any 2020, però que, atesa la prolongació de la pandèmia durant l'any 2021, fa que sigui necessari desenvolupar un nou treball d'anàlisi, no només de cara a **conèixer la realitat** en la qual es troba el comerç local després del tancament de l'exercici passat, sinó per, amb dades oficials tancades relatives al 2020, poder establir les bases d'una **projecció** a 2021, que permeti a l'Administració prendre decisions i executar mesures estratègiques que permetin incidir de manera positiva i efectiva en el sector, per tal de reactivar-lo, enfortir-lo i incrementar-ne la competitivitat, innovació, sostenibilitat i creixement futur.

Objectius

En aquest sentit, i perquè les institucions puguin actuar a temps i de manera eficient sobre el sector comercial, és important conèixer la realitat actual i els efectes que aquesta crisi ha ocasionat en el teixit comercial de la ciutat de Barcelona.

Podem dir, per tant, que l'objectiu principal d'aquest projecte és presentar una **anàlisi de la incidència de la covid-19** en el sector comercial de Barcelona durant l'any 2020, així com **determinar-ne una estimació** de cara al 2021.

A més, podem incloure com a subobjectius específics tots aquells que es deriven d'aquesta anàlisi, la qual cosa permetrà a l'Administració actuar estratègicament en la definició de les seves polítiques a fi de millorar la competitivitat del sector comercial de Barcelona.

L'objectiu no és altre que situar el comerç en un nivell òptim respecte a l'entorn territorial en què es troba, focalitzant en la innovació i el desenvolupament sostenible el seu creixement, sense perdre els trets essencials i característics del comerç de proximitat de la Ciutat Comtal.

Abast i metodologia

L'anàlisi següent es durà a terme per al **conjunt del sector comercial de Barcelona**, incloent-hi i entenent com a tal:

- Comerç minorista.
- Hostaleria i restauració.
- Petites empreses de lleure i serveis.

Les variables oficials que es prendran com a referència per definir la situació real del comerç, així com per establir les estimacions futures, són:

- Producte interior brut (PIB).
- Ocupació o afiliació a la Seguretat Social.

Es tracta de les principals magnituds que componen el concepte econòmic del sector comercial, amb dades públiques i irrefutables, per la qual cosa la seva anàlisi i configuració permeten obtenir un reflex de la realitat d'aquest sector.

Al llarg de l'informe podrem observar com les dades analitzades es presentaran amb les característiques següents:

- Índexs **globals** i segregats **per sectors** econòmics. Se'n triaran els que són relatius al sector comercial: 45, 46, 47, 55 i 56 (CCAÉ).¹
- Índexs **estructurats territorialment**, en funció d'una ponderació realitzada a partir de l'últim cens de locals comercials actius a Barcelona, i la seva activitat econòmica.
- Índexs **anuals** y **trimestrals**, quan es puguin obtenir amb fiabilitat a partir de les nostres fonts oficials (també adjuntes en cada taula/gràfic de l'informe):

Censo de locals comercials de Barcelona:

[Ajuntament de Barcelona](#)

Població:

[Institut d'Estadística de Catalunya IDESCAT](#)

[Institut Nacional d'Estadística INE](#)

Afiliació a la Seguretat Social:

[Ajuntament de Barcelona](#)

[Institut d'Estadística de Catalunya IDESCAT](#)

[Institut Nacional d'Estadística INE](#)

¹ Classificació catalana d'activitats econòmiques

Taxa d'atur:

[Institut Nacional d'Estadística INE](#)

[Institut d'Estadística de Catalunya IDESCAT](#)

Expedients de regulació temporal d'ocupació:

[Seguretat Social](#)

Producte interior brut:

[Ajuntament de Barcelona](#)

[Institut d'Estadística de Catalunya IDESCAT](#)

Exportacions i importacions:

[Institut d'Estadística de Catalunya IDESCAT](#)

Índex de preus de consum:

[Institut d'Estadística de Catalunya IDESCAT](#)

Índex de xifra de negocis:

[Institut d'Estadística de Catalunya IDESCAT](#)

- L'horitzó temporal preveurà la realitat de l'any 2020, i la projecció estimada per a la totalitat de l'any 2021.

Si bé les dades del 2020 i el 2021, atès com d'avançat està l'any 2021 en el moment de redactar aquest informe, són, majoritàriament, oficials, per als mesos en què aquestes encara no s'han publicat, s'han fet estimacions prenent els casos en què les dades del 2021 encara no ho són, perquè no estan publicades, i s'han efectuat estimacions partint de models econòmics. Aquests models s'han creat combinant diferents variables com les taxes mitjanes previstes de creixement, la inflació prevista, l'IPC previst, el PIB, així com el comportament de les dades en el mateix període en períodes prepandèmia.

Estructura de treball

Quant a l'organització estructural del treball, distingim els apartats següents:

IMPACTE DE LA COVID-19 EN EL SECTOR COMERCIAL DE BARCELONA

Contextualització	2020	Anàlisi macroeconòmica de Barcelona. Anàlisi comparativa amb Catalunya i Espanya. Anàlisi estructural del comerç de Barcelona.
Anàlisi	2020	Anàlisi del PIB real de Barcelona. Anàlisi de l'ocupació de Barcelona.
Estimació	2021	Estimació evolució PIB de Barcelona. Estimació evolució ocupació de Barcelona.

2. CONTEXTUALITZACIÓ

Per poder elaborar un estudi adequat sobre els efectes que la covid-19 ha tingut en el sector comercial de Barcelona, cal partir d'una anàlisi prèvia que ens permeti entendre aquelles variables que estan directament relacionades amb l'activitat comercial, tals com: el nivell de població, la distribució territorial o l'estructura sectorial de l'activitat econòmica, entre d'altres.

Anàlisi demogràfica de Barcelona

La població és un dels principals agents que, juntament amb les empreses, donen vida a l'activitat comercial de la ciutat. És per això que considerem important analitzar prèviament els canvis que ha experimentat aquesta població arran de la irrupció de la pandèmia.

EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ A BARCELONA			
Any	2.019	2.020	Variació
Habitants	1.666.530	1.660.314	-6.216

IDESCAT

Com s'observa a la taula anterior, **la variació de la població de Barcelona ha estat negativa** entre ambdós anys, i per primera vegada des de l'any 2015.

Sens dubte l'impacte de la pandèmia és crucial en el padró municipal, a causa de l'augment de la taxa de mortalitat i la caiguda dels naixements.

Cal destacar, que, per interpretar correctament les dades demogràfiques, s'han tingut en consideració les xifres oficials de població del 2020 a fi de representar de manera fidel la població, ja que les dades de població del 2020 es recullen en el cens en data 1 de gener de 2020. Per tant, la xifra recollida l'1 de gener de 2020 la fem servir per representar la població real de l'any 2019. De la mateixa manera, per a les xifres de població del 2020 s'han utilitzat les xifres recollides en el cens de l'1 de gener de 2021. Així doncs, la pèrdua d'habitants de la ciutat de Barcelona ve derivada de la crisi provocada per la covid-19, i conclou en una variació de -6.216 habitants el 2020 respecte a l'any 2019.

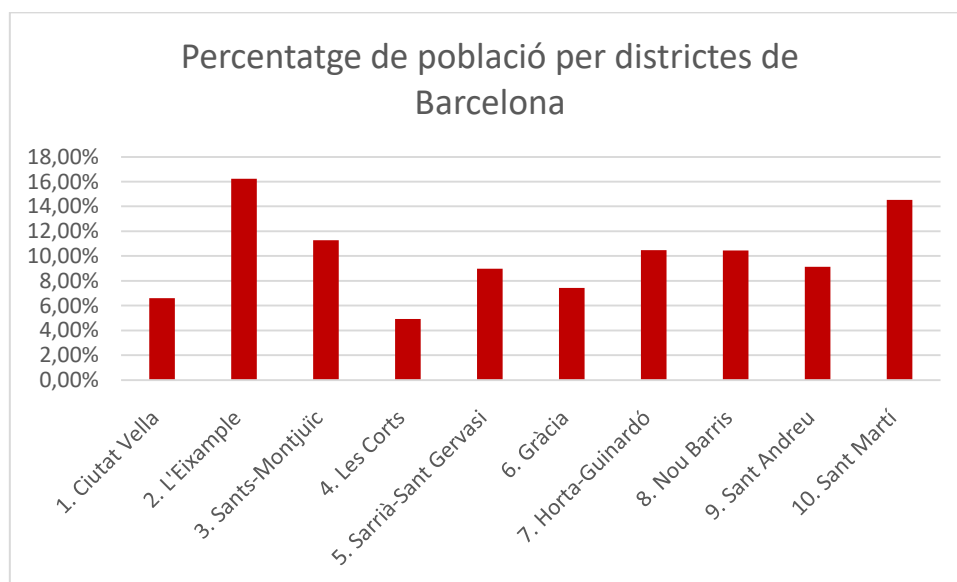
Si ens fixem en cada districte, veiem com en tots es produeix una caiguda de la població, tret del cas de Ciutat Vella, que experimenta un increment.

No obstant això, **la disminució és generalitzada i considerable** en cada un dels districtes.

Districtes	2019	2020	Variació
1. Ciutat Vella	108.331	109.672	1.341
2. L'Eixample	270.694	269.349	-1.345
3. Sants-Montjuïc	187.584	187.026	-558
4. Les Corts	82.635	81.576	-1.059
5. Sarrià-Sant Gervasi	151.157	149.201	-1.956
6. Gràcia	123.651	123.276	-375
7. Horta-Guinardó	174.799	173.944	-855
8. Nou Barris	174.012	173.552	-460
9. Sant Andreu	151.976	151.537	-439
10. Sant Martí	241.691	241.181	-510

Ajuntament de Barcelona

Centrant-nos en els diferents districtes, i de cara a tenir una imatge fidel del caràcter d'aquest, plasmem en el gràfic següent la distribució percentual de la població per districtes durant l'any en qüestió, 2020:

Ajuntament de Barcelona

Aquestes dades ens permeten tenir una imatge sobre la distribució de la població a la ciutat de Barcelona, tenint una idea dels barris amb més densitat i caràcter residencial, com poden ser Sant Martí o l'Eixample, entre d'altres.

Anàlisi de l'entorn territorial de Barcelona

A més de la contextualització exposada en la introducció, és important analitzar amb detall l'entorn en el qual s'emmarca el sector comercial a Barcelona, així com en el conjunt de la Comunitat Autònoma de Catalunya, i la seva comparació a escala nacional.

La ciutat de Barcelona s'organitza sota una distribució territorial en funció de diferents **districtes municipals (10)**, barris (73), àrees estadístiques bàsiques (233) i seccions censals (1.068).

A continuació, es relacionen els deu districtes municipals en què es configura la ciutat de Barcelona, i que serà un dels eixos entorn dels quals es farà l'anàlisi del sector comercial:

1. Ciutat Vella
2. L'Eixample
3. Sants-Montjuïc
4. Les Corts
5. Sarrià - Sant Gervasi
6. Gràcia
7. Horta-Guinardó
8. Nou Barris
9. Sant Andreu
10. Sant Martí

Definició del sector comercial de Barcelona

La ciutat de Barcelona presenta un teixit comercial fonamentat en una òptima combinació entre el petit comerç tradicional, familiar i de proximitat, i les grans marques internacionals. Un aspecte que compon una oferta variada en la qual la barreja de tradició i avantguarda situen el sector comercial com un dels principals motors de l'economia i focus d'interès turístic, d'inversió i de creixement.

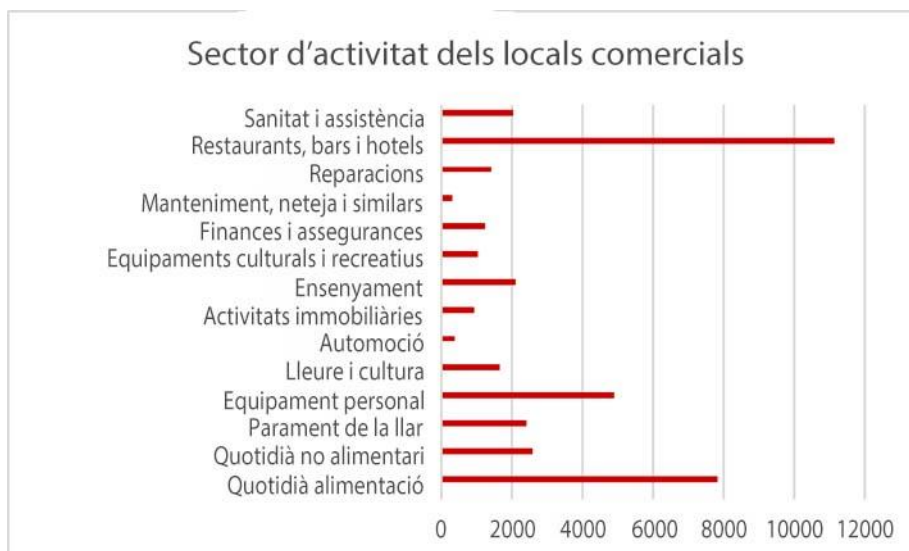
Com hem vist, **la ciutat s'ha anat situant els últims anys a un nivell de lideratge similar a les principals capitals europees.**

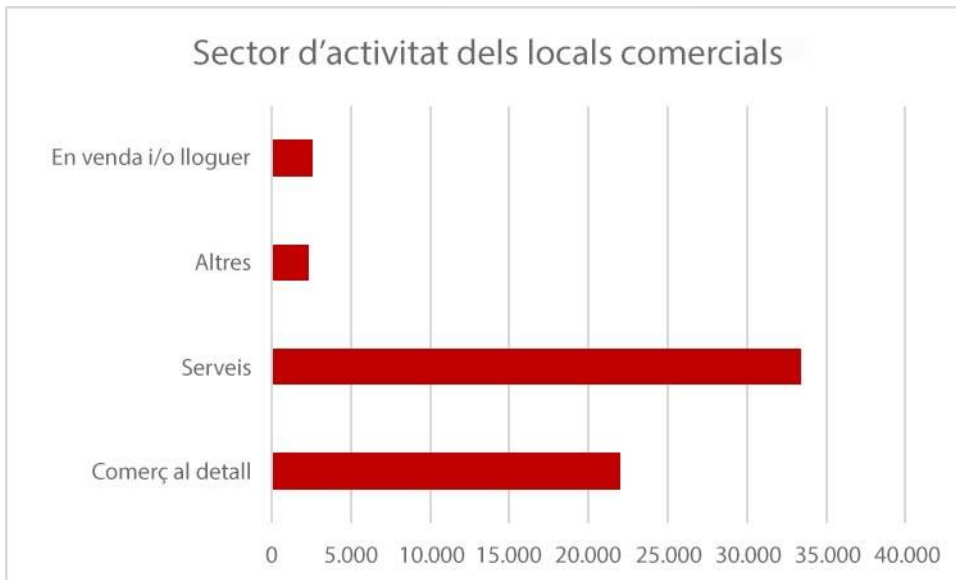
Hi ha diverses àrees pràcticament comercials a Barcelona on es pot passejar, mirar, comprar, menjar i gaudir d'activitats de lleure.

Tanmateix, aquesta oferta plural i de gran qualitat s'ha vist críticament afectada per la pandèmia de la covid-19. La paralització de l'activitat econòmica, del turisme, i el canvi en els hàbits de vida dels consumidors han suposat un efecte, en general, negatiu sobre el sector, el detall del qual analitzarem al llarg d'aquest document.

Abans que res, és important tenir en compte l'organització estructural del comerç a Barcelona i, per a això, prenem com a referència l'últim **cens comercial oficial de la ciutat**, corresponent a l'any 2019, per plasmar la distribució sectorial del conjunt de la ciutat, així com el pes comercial a cada un dels districtes municipals:

➤ **Distribució sectorial del sector comercial de Barcelona per locals (dades 2019)**

Ajuntament de Barcelona

Com podem observar, la distribució sectorial del comerç de Barcelona en la seva totalitat, tenint en compte els locals comercials, dona més protagonisme als serveis amb un 52,05% de locals, on s'inclouen restaurants, bars i hotels, entre altres, aspecte lligat a la gran oferta i atractiu turístic. Seguits del comerç al detall, que representa el 34,31% dels locals de Barcelona.

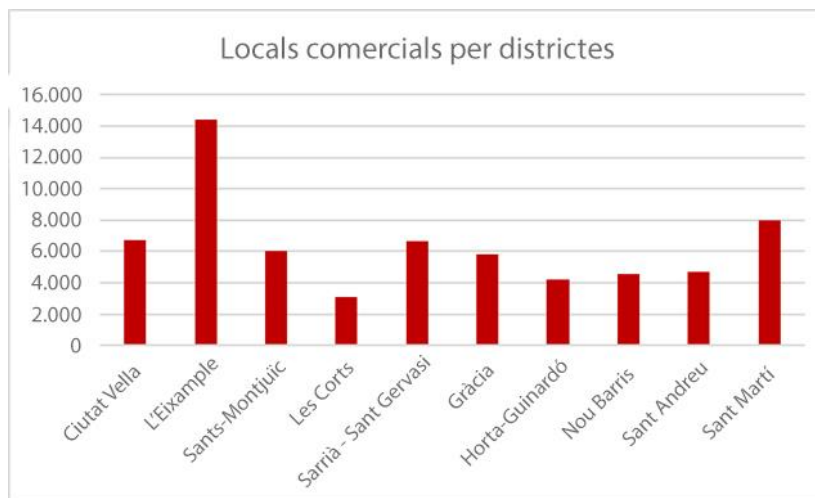
Districtes	Barcelona
Nombre de locals	64.160
Percentatge	100,00%
Comerç al detall	22.008
Percentatge	34,31%
Serveis	33.402
Percentatge	52,05%
Altres	2.326
Percentatge	3,63%
En venda i/o lloguer	2.602
Percentatge	4,05%

Ajuntament de Barcelona

➤ **Activitat comercial per districtes (en funció de locals comercials el 2019)**

Districtes	Ciutat Vella	L'Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià - Sant Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí
Nombre de locals	6.724	14.415	6.034	3.087	6.659	5.825	4.216	4.554	4.681	7.955
Percentatge	10,48%	22,47%	9,40%	4,81%	10,38%	9,08%	6,57%	7,11%	7,30%	12,40%

Ajuntament de Barcelona

Ajuntament de Barcelona

Com podem observar, el districte municipal de l'**Eixample** forma un dels eixos més actius de la ciutat, és el que acapara el percentatge d'activitat comercial més gran, amb més del 22% de locals comercials actius a Barcelona.

En el costat oposat, trobem la zona de les Corts, amb tan sols un 4,81% de negocis comercials.

➤ Anàlisi sectorial per districte (segons locals comercials el 2019)

Índexs comercials per districtes				
Districtes	Restauració	Comerç ocasional	Aprofitament comercial	Abastament comercial
Ciutat Vella	24,48%	27,86%	97,62%	6,20%
L'Eixample	21,60%	21,48%	97,16%	5,20%
Sants-Montjuïc	17,29%	13,29%	95,71%	3,11%
Les Corts	16,62%	14,32%	96,47%	3,61%
Sarrià - Sant Gervasi	13,20%	19,30%	95,81%	4,24%
Gràcia	12,65%	18,66%	93,73%	4,44%
Horta-Guinardó	12,22%	12,45%	94,50%	2,31%
Nou Barris	13,10%	14,09%	93,60%	2,49%
Sant Andreu	14,33%	16,13%	95,04%	2,96%
Sant Martí	18,10%	13,31%	96,68%	3,20%

Ajuntament de Barcelona

Podem observar, tal com es detalla a la taula superior, que el sector de la restauració és el segon en protagonisme, i té un índex d'ocupació d'activitat comercial més gran (segons el cens de locals) als districtes de **Ciutat Vella amb un 24,48%**, **l'Eixample amb un 21,6%** i **Sant Martí amb un 18,1%**.

D'altra banda, el **sector del comerç ocasional**, un dels més potents a la ciutat de Barcelona i que supera el 12% als districtes referenciats a la taula, assoleix **un 27,86% a Ciutat Vella, un 21,48% a l'Eixample i un 19,3% a Sarrià - Sant Gervasi**, que se situen com els tres districtes amb un índex més elevat dels deu que componen Barcelona.

Com podem observar en les dades analitzades anteriorment, l'estructura sectorial de l'activitat comercial a Barcelona (prenent com a referència l'últim cens comercial publicat) no segueix una distribució completament homogènia entre els districtes.

No obstant això, sí que es diferencien dos grups principals de barris:

- D'una banda, entorn del **sector de la restauració**, coincidint amb aquells districtes que tenen més activitat turística, empresarial i vida social de la ciutat. Aquest grup el comprenen els districtes com Ciutat Vella, el nucli urbà històric de la ciutat; l'Eixample, amb el principal atractiu turístic de Barcelona; al qual s'uneix Sant Martí.

- D'altra banda, entorn del **sector de comerç ocasional**, en aquells districtes que, en general, tenen un caràcter més residencial, un nivell de població resident més gran, o que agrupen barris nous amb menys nivell d'atracció cultural i turística. És el cas de Ciutat Vella, que té una important activitat econòmica i comercial, encara que amb un caràcter propi i autòcton per als residents; l'Eixample i Sarrià - Sant Gervasi, amb fort caràcter residencial i familiar.

Anàlisi macroeconòmica de l'economia de Barcelona

La irrupció de la covid-19 va suposar una aturada radical de l'activitat comercial de totes les ciutats i municipis. A més, la seva prolongació fins a l'actualitat ha suposat un impacte econòmic considerablement superior a l'esperat inicialment.

D'aquesta manera, el sector més important quant al seu paper dinamitzador de l'activitat econòmica i laboral de la societat, el de comerç i serveis, va paralitzar el seu funcionament i va tancar portes temporalment i, en molts casos, definitivament.

La forta incertesa que la covid-19 va comportar, en plantejar escenaris totalment nous per als experts, va fer que **petites empreses, autònoms i treballadors tinguessin al davant un futur insegur i crític**.

No obstant això, com en totes les crisis, la lluita per la supervivència va fer aprofitar noves oportunitats de negoci, en aquest cas, a través de nous canals digitals de distribució i venda. Tanmateix, malgrat l'existència de diferents subvencions convocades per l'Ajuntament de Barcelona, no totes les empreses han dedicat els recursos necessaris (econòmics, tecnològics i humans) per emprendre i fer front a aquest desenvolupament, sent el comerç minorista un dels menys competitius, i, per tant, dels més afectats.

A continuació, analitzarem una sèrie de macromagnituds que ens permetran obtenir una fotografia de la situació en la qual s'emmarca l'activitat econòmica i, per tant, comercial de la ciutat de Barcelona, dins de Catalunya i del conjunt d'Espanya:

➤ **Producte interior brut (PIB)**

El **producte interior brut (PIB)** és una magnitud que mesura el valor monetari de tots els béns i serveis finals produïts per un país o regió geogràfica en un determinat període de temps. Expressa el valor monetari de tot allò que arriba al consumidor final.

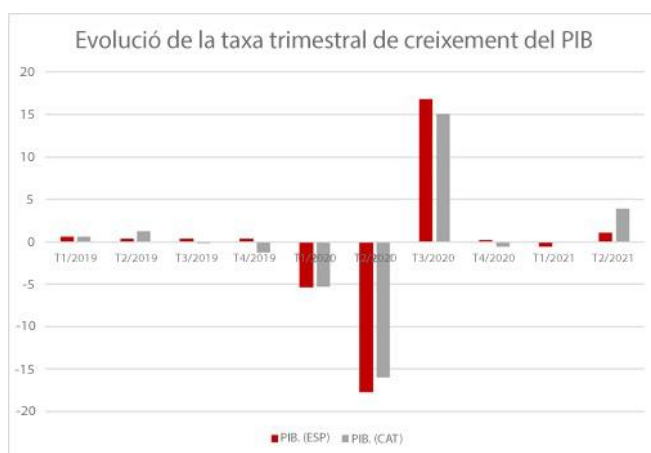
El producte interior brut (PIB) és una de les mesures més utilitzades per analitzar l'evolució de l'economia i, per tant, la riquesa d'un país o regió.

Generalment el PIB es calcula cada trimestre, i el seu augment o disminució respecte a l'últim valor ens estaria indicant si l'economia creix o decreix.

Com veiem, el petit comerç local està estretament lligat a l'evolució del PIB, i forma part estratègica d'aquest, i, per tant, de l'economia d'una regió.

En aquest sentit, segons les últimes dades disponibles, a Espanya operen més de 450.000 negocis minoristes que donen feina a més d'1,3 milions de treballadors i que representen **el 13% del producte interior brut (PIB)**.

Per analitzar i estimar el PIB de la ciutat de Barcelona, com a indicador de creixement econòmic i comercial, és important partir d'una contextualització i comparació prèvia amb l'evolució del PIB de Catalunya en la seva totalitat, i Espanya, tal com reflectim al gràfic següent:

IDESCAT

	PIB. (ESP)	PIB. (CAT)
T1/2019	0,6	0,6
T2/2019	0,4	1,2
T3/2019	0,4	-0,2
T4/2019	0,4	-1,3
T1/2020	-5,4	-5,3
T2/2020	-17,7	-16
T3/2020	16,8	15,1
T4/2020	0,2	-0,6
T1/2021	-0,6	0
T2/2021	1,1	3,9

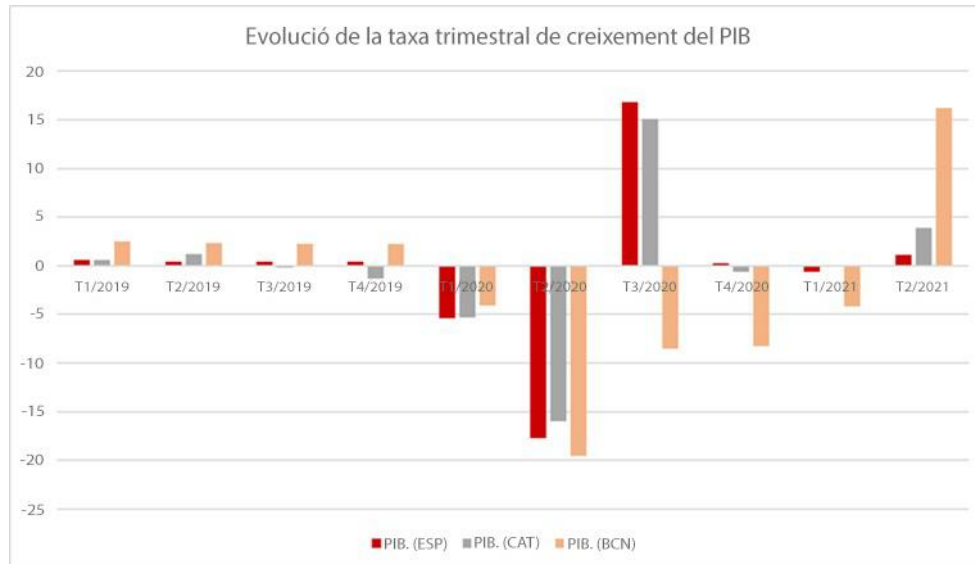
IDESCAT

Com podem veure, l'evolució del PIB del conjunt de Catalunya ha seguit una evolució amb la mateixa tendència que el PIB nacional, i en alguns trimestres ha arribat a posicions superiors.

No obstant això, la irrupció de la pandèmia provoca una caiguda del PIB considerable a finals del 2019, que s'accentua en el segon trimestre del 2020, amb un mínim crític per a l'economia, tant nacional com catalana.

	PIB. (ESP)	PIB. (CAT)	PIB. (BCN)
T1/2019	0,6	0,6	2,5
T2/2019	0,4	1,2	2,3
T3/2019	0,4	-0,2	2,2
T4/2019	0,4	-1,3	2,2
Any 2019	0,45	0,075	2,3
T1/2020	-5,4	-5,3	-4,1
T2/2020	-17,7	-16	-19,5
T3/2020	16,8	15,1	-8,5
T4/2020	0,2	-0,6	-8,3
Any 2020	-1,5	-1,7	-10,1
T1/2021	-0,6	0	-4,2
T2/2021	1,1	3,9	16,2

Si introduïm la ciutat de **Barcelona** dins de la comparativa, podem observar com la **tendència**, en general, és **similar que en la resta de Catalunya i Espanya, encara que marca nivells superiors de creixement que les anteriors**. Un indicador de la fortalesa econòmica i d'activitat de la ciutat.

IDESCAT i Ajuntament de Barcelona

Com s'observa en el gràfic, la caiguda del PIB a **nivells negatius es produeix a partir de l'any 2020, com a conseqüència de la crisi sanitària i les mesures de confinament**, i assoleix els seus nivells mínims el segon trimestre del 2020 (-19,5% per a Barcelona), que afecten considerablement l'activitat econòmica i comercial del conjunt d'Espanya.

➤ Ocupació

Una altra anàlisi essencial de la situació econòmica i comercial de qualsevol territori ve donada per aquells indicadors relatius a l'ocupació o feina de la població.

En aquest sentit, la pandèmia de la covid-19 també ha provocat una situació crítica en el mercat laboral, tant a escala nacional com a Catalunya.

La dificultat per a l'obertura de molts negocis, lligat a la caiguda dràstica de l'activitat i a l'augment de la incertesa, van ocasionar un **important efecte negatiu** en aquestes variables. No obstant això, algunes de les mesures preses van aconseguir mitigar els efectes esmentats.

En aquest apartat centrarem la nostra atenció en tres indicadors bàsics, el nivell d'afiliació a la Seguretat Social, la taxa d'atur i els ERTO, a fi de contextualitzar l'estat en què s'emmarca la situació de Barcelona dins de Catalunya i a escala nacional:

➤ **Nivell d'afiliació a la Seguretat Social.**

L'afiliació a la Seguretat Social és un tràmit obligatori per a qualsevol treballador que exerceixi una determinada activitat econòmica al territori.

Així, quan una persona comença a treballar en una companyia o comença una activitat per compte propi, se n'ha de comunicar la situació, així com procedir a donar-se d'alta a la Seguretat Social.

En aquest sentit, l'anàlisi de la taxa d'afiliació a la Seguretat Social suposa un indicador sobre l'**evolució del nivell d'ocupació i feina**, directament relacionat amb l'evolució de l'activitat comercial.

INE i IDESCAT

Evolució de l'afiliació a la Seguretat Social			
	Espanya	Catalunya	Barcelona
T1/2019	19.471.100	3.263.331	691.928
T2/2019	19.804.390	3.356.578	699.734
T3/2019	19.874.300	3.293.209	690.474
T4/2019	19.966.900	3.277.565	697.831
T1/2020	19.681.300	3.171.595	674.972
T2/2020	18.607.200	3.184.825	664.254
T3/2020	19.176.900	3.209.363	667.271
T4/2020	19.344.300	3.214.634	669.694
T1/2021	19.206.800	3.219.755	669.487
T2/2021	19.671.700	3.322.257	678.786
T3/2021	20.031.000	3.317.456	683.165

INE i IDESCAT

Tal com s'observa en el gràfic, així com en la taula anterior, les dades d'afiliació a la Seguretat Social mostren una **evolució constant i no tan dràstica com en el cas del PIB.**

La disminució comença a finals del 2019, atesa la incertesa internacional i la irrupció de la covid, i s'estén fins al tercer trimestre del 2020, on el nivell d'afiliació comença a créixer de manera similar, tant a Espanya, a Catalunya i a Barcelona.

Això posa de manifest com tant les mesures lligades al mercat de treball com els ERTO o el teletreball han suposat una evolució molt més positiva per a l'ocupació.

▪ Taxa d'atur.

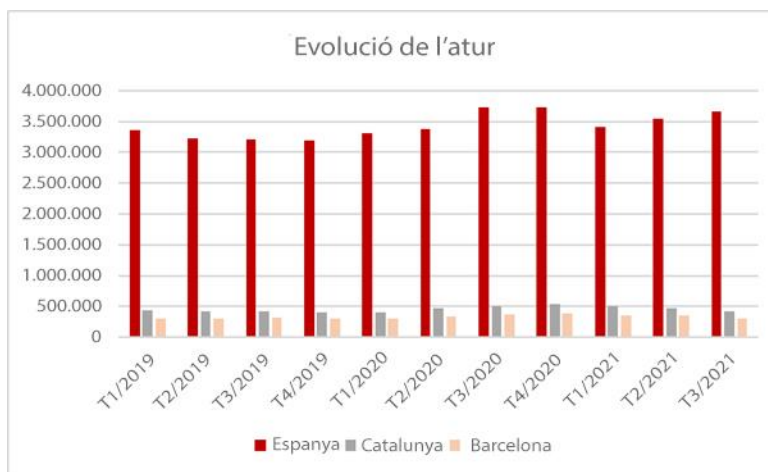
La taxa d'atur, també coneguda com taxa de desocupació, mesura el nivell de **desocupació en relació amb la població activa**.

En altres paraules, és la part de la població que estant en edat, condicions i disposició de treballar, no té lloc de treball.

La taxa d'atur permet conèixer les persones que no estan treballant, i, per tant, constitueix un indicador essencial de l'evolució econòmica, i per tant comercial, de qualsevol territori.

Evolució de l'atur			
	Espanya	Catalunya	Barcelona
T1/2019	3.354.200	444.700	311.400
T2/2019	3.230.600	429.300	311.500
T3/2019	3.214.400	419.800	323.000
T4/2019	3.191.900	403.000	300.400
T1/2020	3.313.000	410.200	302.700
T2/2020	3.368.000	471.700	339.400
T3/2020	3.722.900	506.000	377.600
T4/2020	3.719.800	536.000	391.400
T1/2021	3.416.700	498.000	352.800
T2/2021	3.543.800	477.100	350.200
T3/2021	3.653.900	424.500	310.100

INE i IDESCAT

INE i IDESCAT

Com veiem, l'evolució de l'atur és inversament proporcional a l'evolució de l'afiliació a la Seguretat Social. A més, segueix la mateixa tendència tant per a Catalunya, Espanya com Barcelona.

Es tracta d'un altre indicador que posa de manifest l'efectivitat de mesures com el teletreball o els ERTO, que analitzarem en l'apartat següent.

▪ **Expedients de regulació temporal d'ocupació (ERTO).**

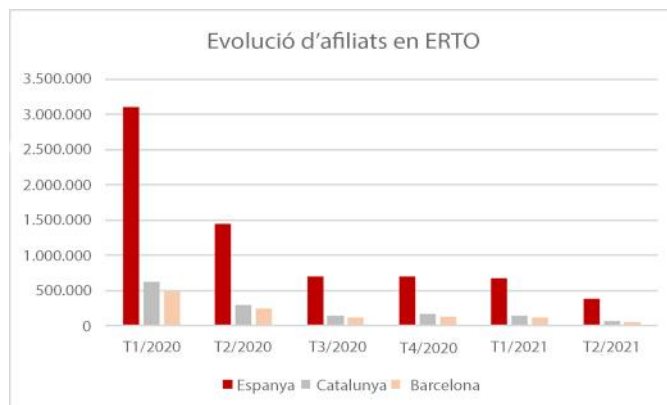
L'expedient de regulació temporal d'ocupació, més conegut com **ERTO**, és una mesura de flexibilització laboral que habilita l'empresa per reduir o suspendre els contractes de treball.

Evolució dels ERTO			
	Espanya	Catalunya	Barcelona
T1/2020	3.108.554	621.823	486.033
T2/2020	1450.243	295.359	244.300
T3/2020	706.107	138.506	117.657
T4/2020	702.808	167.132	131.553
T1/2021	674.366	144.121	116.470
T2/2021	387.731	70.698	59.376

Seguretat Social

D'aquesta manera, a través dels ERTO **es manté el vincle contractual empresa-treballador**. Es tracta d'una de les mesures establertes pel Govern a fi de mitigar els efectes de la covid-19 en l'ocupació, beneficiant el treballador i l'empresari, i evitant en la mesura del possible l'acomiadament i la caiguda de l'activitat.

A causa de la falta de dades publicades per fonts oficials, les úniques xifres sobre els ERTO que hem pogut recollir **fan referència a Barcelona província, no a la ciutat de Barcelona**.

Seguretat Social

En el gràfic anterior, podem observar com l'establiment dels ERTO va rebre una **gran acollida d'afiliats** des del seu inici en el primer trimestre del 2020. Tanmateix, a mesura que les mesures de mobilitat van anar avançant cap a nivells menys restrictius, aquests han anat **disminuint progressivament** a tot Espanya, inclosa Catalunya i Barcelona (les dades fan referència al conjunt de la província).

Sí que és significatiu com de la xifra total de treballadors acollits en els ERTO, gairebé la totalitat correspon amb la ciutat de Barcelona, la qual cosa indica la forta concentració laboral i d'activitat econòmica d'aquesta ciutat.

Les últimes dades ens mostren com la tornada a la vida normal i l'increment de la confiança porten associats una disminució dels ERTO.

➤ **Altres indicadors macroeconòmics**

▪ **Exportacions i importacions**

La balança de pagaments d'una regió constitueix un altre dels principals indicadors macroeconòmics per avaluar i poder definir la situació econòmica, estretament relacionada amb el sector comercial.

Per analitzar-ne la situació ens centrarem, d'una banda, en les exportacions i, a continuació, en les importacions. No obstant això, les dades ofertes oficialment fan referència exclusivament a Catalunya en el seu conjunt, però unit a la situació de la resta d'Espanya, i tenint en compte el fort pes de l'economia de Barcelona en el conjunt de la comunitat, ens pot ajudar a entendre la situació a la ciutat:

Evolució de les exportacions								
	Espanya				Catalunya			
	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4
2019	26.105.50.	24.351.90.	23.416.60.	22.350.00.	6.552.10.	6.054.20.	6.173.10.	5.371.10.
2020	21.769.20.	22.639.90.	23.250.30.	22.761.70.	5.572.50.	5.406.40.	5.820.00.	5.760.60.
Variació	-17%	-7%	-1%	-2%	-15%	-11%	-6%	7%

IDESCAT

Com s'observa en les taules d'exportacions, tant d'Espanya com de Catalunya, s'aprecia una trajectòria similar amb el pas de cada trimestre i en la comparació interanual per trimestres.

Podem observar com la variació s'accentua en valors mínims i negatius des del començament del 2020 (amb el -15 i -17%, respectivament) i torna a ressorgir a partir del tercer trimestre del mateix any, i el creixement de les exportacions a **Catalunya s'arriba a situar en un nivell considerablement superior a la resta d'Espanya (7%)**, la qual cosa indica motius de recuperació de l'activitat, associats als mecanismes de reactivació i el final de les restriccions de mobilitat i transport.

Quant a les importacions, podem observar una evolució similar, també associada a la pandèmia, i la seva posterior recuperació com a conseqüència de les mesures de recuperació i l'estabilització de la situació sanitària:

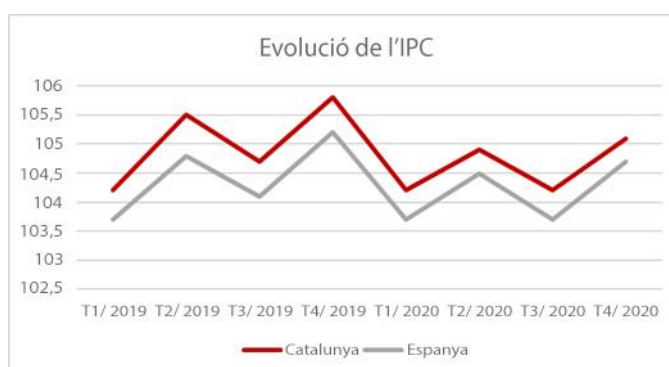
Evolució de les exportacions								
	Espanya				Catalunya			
	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4
2019		25.888,60	27.476,00	24.628,60	8.403,40	7.610,00	7.922,10	6.531,90
2020	23.805,50	21.158,20	24.740,00	23.834,70	6.473,20	5.803,00	6.690,40	6.495,80
Variació	-16%	-18%	-10%	-3%	-23%	-24%	-16%	-1%

IDESCAT

De la mateixa manera podem veure com la variació s'accentua en el segon trimestre del 2020 d'una manera més radical, assolint el -24% a Catalunya, més que en la resta d'Espanya. No obstant això, els resultats del quart trimestre són millors a Catalunya que a la resta d'Espanya.

- **Índex de preus de consum (IPC)**

L'índex de preus de consum té per objectiu proporcionar una mesura estadística de l'evolució del conjunt de preus dels béns i serveis que consumeix la població resident en un territori.

Evolució de l'IPC		
	Catalunya	Espanya
T4/2020	105,1	104,7
T3/2020	104,2	103,7
T2/2020	104,9	104,5
T1/2020	104,2	103,7
T4/2019	105,8	105,2
T3/2019	104,7	104,1
T2/2019	105,5	104,8
T1/2019	104,2	103,7

IDESCAT

Com podem observar en el gràfic que s'adjunta, l'evolució de l'IPC a Catalunya ha seguit una tendència similar a la resta nacional, amb un índex bastant estable i sense dràstiques variacions, encara que per sobre de la resta d'Espanya.

Si bé és cert que assoleix el seu valor més alt en el quart trimestre del 2019, **data en què es va conèixer l'existència d'una possible crisi sanitària mundial originada per la covid**, la qual cosa va sembrar un ambient d'incertesa que sens dubte va afectar la fixació dels preus i, per tant, el poder adquisitiu dels ciutadans.

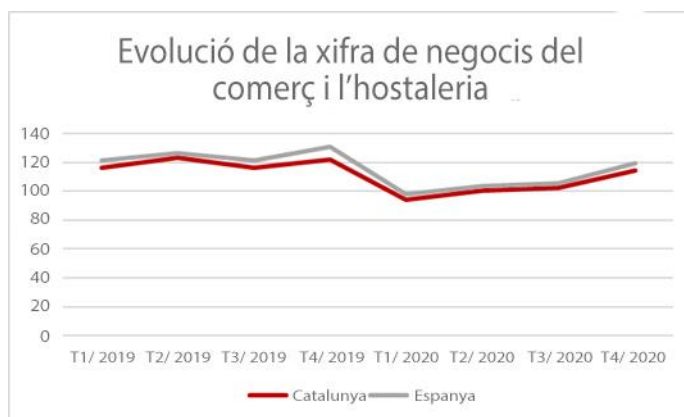
- **Indicadors d'activitat**

Encara que les fonts oficials no ens proporcionen informació detallada sobre el nivell de facturació del comerç a la ciutat de Barcelona, sí que podem fer-nos-en una idea a partir de les dades oficials d'Espanya i el conjunt de Catalunya sobre el valor de la xifra de negocis, novament tenint en compte l'important pes que l'economia de la ciutat té sobre el total de la comunitat.

Indicadors d'activitat del sector serveis. Índex de xifra de negocis (IASSVN) Catalunya			
	Índex de xifra de negocis (IASSVN)	Comerç	Hostaleria
T4/2020	119,3	124,6	52,2
T3/2020	105,9	110,1	67,8
T2/2020	103,6	111	47,4
T1/2020	98,3	100,3	45,3
T4/2019	130,7	131,4	110,9
T3/2019	121,3	118,2	132,8
T2/2019	126,4	123,6	135
T1/2019	121,3	122,1	107,5

IDESCAT

Indicadors d'activitat del sector serveis. Índex de xifra de negocis (IASSVN) Catalunya			
	Índex de xifra de negocis (IASSVN)	Comerç	Hostaleria
T4/2020	114,2	116,3	47,9
T3/2020	102,5	104,6	70
T2/2020	100,6	105,7	51,2
T1/2020	94,5	93,4	42,7
T4/2019	122,3	120,7	100,7
T3/2019	116,3	110,6	133
T2/2019	123,2	116,6	145,9
T1/2019	116,2	113,1	106,3

IDESCAT

Tenint en compte la xifra de negocis relativa al conjunt de Catalunya i Espanya, podem observar com l'evolució és similar, i **coincideix la caiguda màxima en el quart trimestre del 2019 i primer del 2020, període marcat per la crisi sanitària.**

Com sabem, les mesures de confinament i restricció de la mobilitat van suposar el tancament temporal del comerç. En molts casos es va intentar mitigar l'efecte negatiu amb el desenvolupament en línia i la venda telemàtica. No obstant això, el creixement es comença a acostar a valors previs a la pandèmia, tot i que encara inferiors, a partir de l'últim trimestre del 2020, amb l'estabilització de la situació sanitària, la vacunació i la tornada a la normalitat pel que fa a la mobilitat.

En aquest apartat, hem pogut analitzar una sèrie d'índexs macroeconòmics que defineixen la situació econòmica d'una regió.

Encara que les dades oficials no ens mostren la realitat de Barcelona, sí que tenint en compte el pes que l'economia de la ciutat té sobre el conjunt de Catalunya, i observant una evolució similar amb la resta d'Espanya, podem tenir una idea de com la crisi sanitària i econòmica de la covid-19 ha pogut afectar la ciutat.

Com sabem, el sector comercial, i concretament el de proximitat, ha estat un dels sectors més perjudicats, la qual cosa ha portat al tancament definitiu d'alguns comerços.

Tot i això, l'estabilització de la situació sanitària i econòmica, així com els índexs de creixement de Barcelona, en molts casos per sobre de la mitjana nacional, obren el camí cap a nous reptes i oportunitats de negoci a tenir en compte pels diferents agents implicats, orientats a situar el comerç minorista de Barcelona a un nivell de competitivitat i innovació superior, que li permeti adaptar-se a les noves necessitats del mercat i projectar un futur òptim de creixement. Tindrem en compte aquests aspectes en la projecció del 2021.

3. ANÀLISI DE L'ANY 2020 A LA CIUTAT DE BARCELONA

Després de realitzar la contextualització en què s'emmarca l'economia de la ciutat de Barcelona en comparació amb Catalunya i Espanya, ara s'examinaran les característiques del sector comercial de Barcelona, per a la qual cosa s'analitzaran les dades més rellevants del 2020 que afecten el sector.

Per a això prendrem com a referència les principals variables associades al comerç, partint de les últimes dades publicades oficialment, i analitzant amb un detall més exhaustiu el que ha ocorregut.

En primer lloc, hem de tenir en compte que s'ha dut a terme una anàlisi tan específica com ha estat possible en funció de les dades disponibles.

Tenint en compte això, procedim a **analitzar la realitat esdevinguda en el sector comercial de Barcelona, a partir d'un estudi minuciós dels principals indicadors relatiu a l'evolució de l'activitat econòmica, segons dades publicades oficialment** per les diferents fonts que s'indiquen.

A partir d'aquest estudi, i d'acord amb la contextualització inicial, més endavant també farem una estimació de cara al 2021, així com la determinació de les conclusions i recomanacions per fer front a la projecció futura del sector comercial de Barcelona.

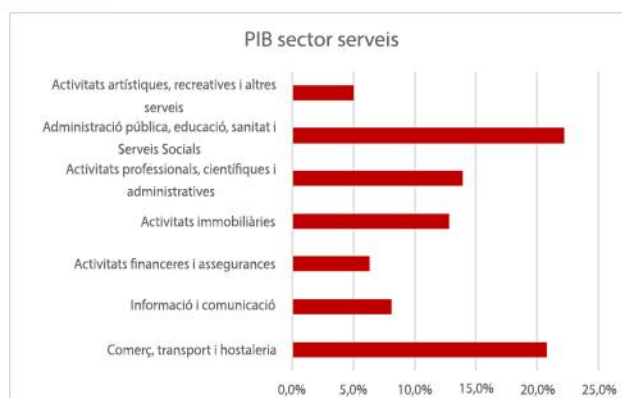
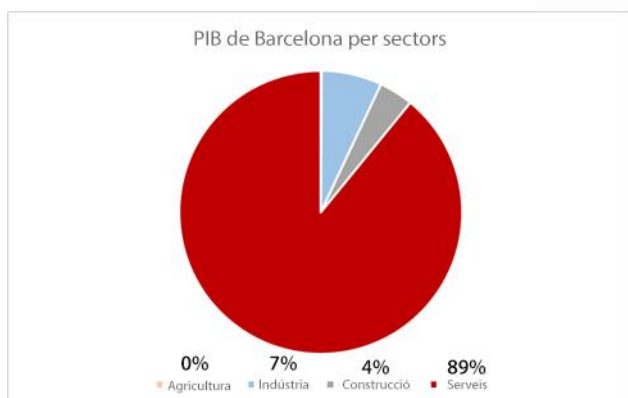
Producte interior brut (PIB)

Com ja hem vist i analitzat en l'apartat de contextualització, el PIB constitueix un dels principals indicadors sobre la situació econòmica d'un territori.

En aquest apartat, i coneixent ja la tendència que ha experimentat el PIB de Barcelona, de manera concordant amb l'evolució nacional i catalana, a causa de l'afectació negativa que va provocar la covid-19, podem determinar el següent:

Sectors	2020
Agricultura	0,1%
Indústria	6,9%
Construcció	3,9%
Serveis	89,1%
Comerç, transport i hostaleria	20,8%
Informació i comunicació	8,1%
Activitats financeres i assegurances	6,3%
Activitats immobiliàries	12,8%
Activitats de professionals, científiques i administratives	13,9%
Administració pública, educació, sanitat i serveis socials	22,2%
Activitats artístiques, recreatives i altres serveis	5,0%

Ajuntament de Barcelona

Ajuntament de Barcelona

Tal com observem en el gràfic següent, el PIB comercial de Barcelona, juntament amb l'activitat hotelera, està localitzat dins del **sector de serveis** en funció de les dades publicades oficialment, i aquest àmbit arriba a suposar gairebé **el 90% de l'economia de la ciutat**. El seu caràcter de potència cultural, social, turística i de negocis marca l'ampli protagonisme d'aquest sector, i **l'activitat comercial i hotelera constitueix més d'un 20%** de l'aportació al PIB.

Tot i això, per poder determinar quin ha estat l'efecte de la covid-19 sobre el sector comercial, és important que introduïm els valors relatius a l'any 2019, a fi de veure la variació que ha tingut lloc en cada una de les activitats que constitueixen aquest àmbit del PIB.

Evolució PIB Barcelona			
	2019	2020	Variació
PB	2,3	-10,1	-12,4
Agricultura	-3,6	-2,4	1,2
Indústria	-2,7	-7,7	-5
Construcció	0,7	-16,3	-17
Total Serveis	3	-9,7	-12,7
Comerç, Host	2,1	-15,4	-17,5
Financeres, In	4,8	-8,5	-13,3
AAPP, Educació	1,9	-3	-4,9

Si analitzem la taula superior, atenent imports totals i anuals, podem observar com la variació del PIB experimentada per l'economia de Barcelona ha estat negativa (-12,4%), i ha suportat una **caiguda important en gairebé tots els sectors**, però s'ha accentuat encara més en el cas del **comerç i l'hostaleria (-17,5%)**, suportant la disminució més radical de l'economia.

Ajuntament de Barcelona

A més, per poder tenir un reflex més concret sobre la situació que ha travessat realment el comerç local de Barcelona, drem a terme una anàlisi del PIB trimestral, ja que les mesures de reactivació i les variacions tan radicals han pogut difuminar aquest efecte negatiu del qual parlem de la covid en la xifra total del PIB.

Evolució PIB comerç, hostaleria, informació i comunicacions de Barcelona								
Trimestre	Primer trimestre		Segon trimestre		Tercer trimestre		Quart trimestre	
Any	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Comerç, Ho	2,9	-5,3	2,1	-26,8	1,8	-14,9	1,5	-14,8
Variació	-8,2		-28,9		-16,7		-16,3	

Ajuntament de Barcelona

Com podem observar, tant en la taula anterior com en el seu gràfic corresponent localitzat més avall, tenint en compte l'evolució del PIB durant el 2019, en trimestres previs a la pandèmia, podem determinar que sí que hi ha hagut un efecte directe i negatiu sobre el sector comercial.

La caiguda es fa més aguda en el segon trimestre, on assoleix el seu punt mínim amb **gairebé un 30% de variació negativa**. A partir d'allà, de cara al tercer i el quart trimestre, el PIB comença a variar positivament, encara que continua amb valors negatius i considerables, i és gairebé del -15% en l'últim trimestre del 2020.

Sens dubte, el petit comerç local, l'hostaleria, la cultura i el lleure han estat els sectors que més s'han vist afectats per la covid-19 i les mesures derivades per pal·liar la crisi sanitària. El confinament i la reducció d'horaris han afectat greument aquest sector, l'activitat del qual es fonamentava bàsicament en el trànsit físic dels seus clients.

En general, les grans empreses sí que van aconseguir, en certa manera, mitigar aquests efectes, gràcies a tenir un potencial tecnològic i disponibilitat d'inversió més gran en el desenvolupament de nous canals de venda i distribució. Tanmateix, com queda reflectit, el comerç local i de proximitat ha estat un dels sectors més afectats per la pandèmia malgrat els esforços municipals en forma de subvencions a la transformació digital.

De cara a l'estimació del 2021, ens centrarem a aprofundir en els motius pels quals es pot explicar aquest nivell d'afecció més gran, a fi que les administracions puguin emprendre plans estratègics de reactivació en benefici del comerç.

Ocupació: Afiliació a la Seguretat Social i ERTO

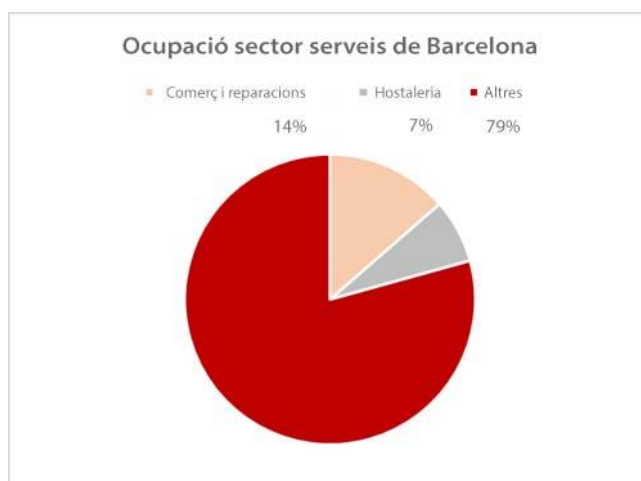
L'ocupació és un altre dels indicadors més importants per definir la situació econòmica d'una ciutat. En aquest cas podem observar com les activitats relacionades amb el **comerç i l'hostaleria de Barcelona** inclouen **més del 20% dels treballadors** afiliats a la Seguretat Social.

Treballadors Afiliats Seguretat Social		
Seccions	Treballadors	%
TOTAL	937.928	100,0
A. Agricultura, ramaderia i pesca	258	0,0%
B. Indústries extractives	61	0,0%
C. Indústries manufactureres	53.489	5,7%
D. Energia elèctrica i gas	2.056	0,2%
E. Aigua, sanejament, residus	10.291	1,1%
F. Construcció	25.749	2,7%
G. Comerç i reparacions	127.843	13,6%
H. Transports i emmagatzematge	40.804	4,4%
I. Hostaleria	66.259	7,1%
J. Informació i comunicacions	69.156	7,4%
K. Activ. financeres i d'assegurances	33.290	3,5%
L. Activitats immobiliàries	11.811	1,3%
M. Activitats professionals, científiques	86.284	9,2%
N. Activ. administratives i serv. auxiliars	117.397	12,5%
O. Administració pública	78.086	8,3%
P. Educació	66.621	7,1%
Q. Activ. sanitàries i serveis socials.	100.679	10,7%
R. Activitats artístiques, reactives	20.313	2,2%
S. Altres serveis	22.978	2,4%
T. Llars ocupen personal domèstic	4.124	0,4%
U. Organismes extraterritorials	479	0,1%

Ajuntament de Barcelona

Es torna a posar de manifest l'important pes que aquestes activitats econòmiques tenen sobre la ciutat de Barcelona, pel seu posicionament com a font d'innovació i negocis, cultural, turística i de lleure.

Com veiem, el sector comercial de Barcelona i l'hostaleria constitueixen una important font d'ocupació (20,7%), i la paralització de la seva activitat a causa de la covid-19 ocasionaria, sens dubte, un efecte negatiu sobre aquest sector i, per tant, sobre el conjunt de l'economia de la ciutat.

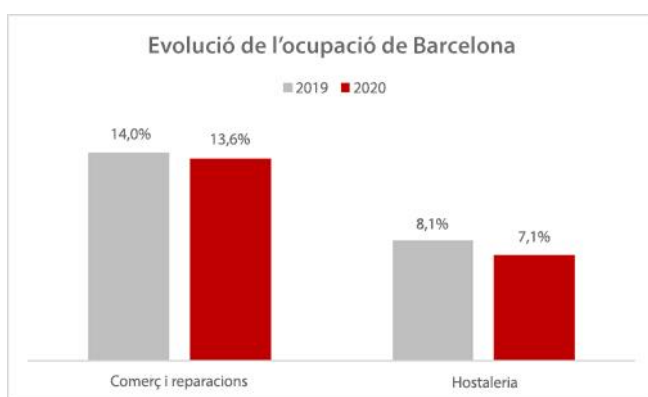

Ajuntament de Barcelona

No obstant això, per poder avaluar l'efecte que la covid-19 ha tingut sobre l'ocupació del sector comercial i, per tant, sobre la seva activitat, cal fer una comparació amb les dades relatives al 2019 i comprovar aquestes desviacions:

Evolució ocupació a Barcelona			
	2019	2020	Variació
Comerç i reparacions	14,0%	13,6%	.0,4%
Hostaleria	8,1%	7,1%	.1,0%

Ajuntament de Barcelona

Ajuntament de Barcelona

Tal com podem observar en el gràfic, la variació experimentada dins del sector comercial i l'activitat hotelera entre el 2019 i 2020 és negativa.

Tot i això, la caiguda és molt menys radical que en el cas del PIB, i experimenta el seu **màxim en -1%**.

La principal causa d'aquesta situació al voltant de l'ocupació pot estar directament relacionada amb l'establiment dels **expedients de regulació temporal d'ocupació**, com a mesura per **fer front a l'efecte negatiu** que aquesta crisi sanitària podria haver provocat, amb més agudes, sobre el mercat laboral.

Es pot deduir, per tant, que gran part dels treballadors del sector comercial i l'hostaleria es van beneficiar d'aquestes mesures en lloc de recórrer a l'atur.

L'efecte més gran sobre l'hostaleria es podria explicar com a conseqüència de les fortes mesures restrictives que el sector va tenir a la ciutat de Barcelona, i la prolongació d'aquestes mesures fins que la situació sanitària ho permetés.

En conclusió, i tenint en compte el context macroeconòmic en el qual se situa el sector comercial de la ciutat de Barcelona, així com la definició que hem realitzat d'aquest sector en el primer apartat, podem dir que el comerç es constitueix com un dels pilars més importants de l'economia de Barcelona.

El fort caràcter cultural, comercial, de lleure i turístic que situa Barcelona com una de les ciutats més atractives a escala nacional i internacional ha estat un factor clau pel qual s'ha vist fortament afectada la seva economia i, per tant, el sector comercial, amb motiu de la covid-19.

La caiguda del PIB, de la xifra de negocis i l'afectació al mercat de treball han estat els principals indicadors utilitzats per concretar aquest efecte negatiu que es va prolongar durant l'any 2020.

No obstant això, altres indicadors nacionals interrelacionats amb el comerç també accentuen aquest efecte i ens serveixen per tenir una imatge més consolidada sobre la realitat esdevinguda en el sector.

Finalment, també són destacables les dades ofertes per PIMEComerç, que feia evident l'agonia del petit comerç com a conseqüència de la pandèmia i la falta de mobilitat i demanda durant aquell any, que va **ocasionar que un 35% dels establiments de Catalunya quedessin inactius i buits durant el 2020.**

Tot i així, segons dades de PIMEComerç, a finals d'aquell mateix any, els comerciants mantenien una actitud positiva davant de la millora de la situació i la recuperació de la mobilitat nacional i internacional. Un fet que va començar a quedar reflectit en el fort nivell de creixement experimentat en l'últim trimestre de l'any, el qual va situar Barcelona per sobre del nivell nacional.

Les mesures de reactivació i la millora de la situació sanitària a causa de la vacunació sembla que van consolidar una perspectiva més positiva per al comerç, la projecció futura del qual de cara a l'any 2021 estudiarem en l'apartat següent.

4. ESTIMACIÓ ANY 2021

“Reconstruir el comerç local per reconstruir l’economia de les ciutats” és un dels principals reptes estratègics que estableix l’Administració per a l’any 2021 i següents, en línia amb els objectius de la UE i, per tant, com una de les línies estratègiques per a la ciutat de Barcelona.

Com hem comprovat en l’estudi de l’any 2020, la covid-19 va suposar la paralització momentània, i en molts casos definitiva, de l’activitat comercial i hotelera. Una evolució, en general, negativa, reflectida en les diferents macromagnituds relacionades amb l’activitat, la producció, la facturació, els preus i l’ocupació.

No obstant això, passats els trimestres de més incertesa i restriccions, Barcelona va començar a experimentar un creixement considerable de molts dels seus índexs, en alguns casos per sobre de la mitjana nacional, de cara als últims mesos del 2020 i l’evolució dels quals l’any 2021 analitzarem amb detall en aquest apartat.

És important començar contextualitzant la realitat de la ciutat i el sector comercial de Barcelona, de cara al 2021. Tot i això, i atès que no es disposa de dades actualitzades quant al cens comercial, establim com a base les últimes dades disponibles, i, per tant, partim de la mateixa caracterització del sector que la que hem realitzat en el primer apartat d’aquest informe.

Finalment, continuarem analitzant la realitat de les dades oficials disponibles dels primers trimestres del 2021, així com les estimacions dels principals organismes oficials de cara a l’any complet, per poder concloure en unes estimacions que permetin fer-nos una idea fonamentada sobre com acabarà aquest exercici econòmic.

Hem de destacar que totes les projeccions realitzades estaran subjectes a un nivell de risc equilibrat pel que fa al creixement de l’economia. No obstant això, la falta de certesa o possible afecció negativa vindrà lligada a un nivell d’incertesa ocasionat, fonamentalment, per una possible persistència de les disruptcions existents actualment en les cadenes globals d’aprovisionament, per una possible evolució de la pandèmia més desfavorable, o per l’existència de seqüeles duradores de la pandèmia sobre el teixit productiu.

Per la seva banda, la visió més positiva deriva de la possibilitat que les llars destinin a la despesa corrent una proporció més gran de l’estalvi acumulat des de l’inici de la pandèmia i del fet que els fluxos turístics assoleixin els nivells previs a la pandèmia amb més rapidesa.

Estimacions macroeconòmiques d'organismes oficials

A continuació, analitzem algunes estimacions d'organismes nacionals i comunitaris oficials a fi de projectar la situació futura per a la ciutat de Barcelona:

➤ Banc d'Espanya

El Banc d'Espanya afirma que els avenços esdevinguts en el procés de vacunació al llarg de l'any han contribuït a millorar la gravetat de la situació sanitària. Això ha influït en una més gran estabilització de la situació econòmica com a conseqüència de la flexibilització experimentada en les diferents mesures restrictives.

A més, la tornada a la normalitat, a partir de l'acabament de l'estat d'alarma el mes de maig, va ocasionar un increment de la demanda i el consum nacional, un factor directament relacionat amb el comerç, i, per tant, en la millora gradual de la seva situació.

Les projeccions del Banc d'Espanya estimen que, de cara al final de l'any, prosseguirà el procés de millora de la situació sanitària, la qual cosa unida al manteniment de polítiques econòmiques i financeres favorables i la progressiva recuperació del turisme, refermaran la recuperació de l'economia i l'expansió continuada del PIB.

D'acord amb les estimacions realitzades, s'espera que el creixement del PIB per a l'economia espanyola assoleixi el 6,3% en el conjunt del 2021.

Tenint en compte l'evolució estimada per al creixement del PIB a escala nacional, i la recuperació previsible de l'activitat econòmica i del sector comercial, podem dir que aquest efecte també es veurà reflectit en el mercat de treball.

D'altra banda, la disminució del nivell d'incertesa, unit al manteniment dels ERTO i la recuperació de l'activitat comercial com a conseqüència del turisme i la mobilitat, així com els resultats de les accions comercials lligades als fons Next Generation, fan pronosticar una situació estable en el mercat de treball.

Tenint en compte això, podem dir que el Banc d'Espanya manté que el nivell d'ocupació, o d'afiliació a la Seguretat Social, presentarà un perfil ascendent, d'acord amb l'evolució de l'activitat.

En concret, el creixement de les hores treballades se situaria segons les estimacions del Banc d'Espanya en el 8,1% el 2021. Aquest comportament expansiu de l'ocupació permetrà que la taxa d'atur presenti un perfil descendent al llarg de l'horitzó de projecció, fins a situar-se per sota dels nivells previs a la pandèmia, però ja a partir de l'any 2022.

Font: [Banc d'Espanya](#)

➤ Funcas

La Fundación de las Cajas de Ahorro de España (Funcas) rebaixa 1,2 punts la previsió de creixement per al 2021, fins al 5,1%, per l'encariment de l'energia.

Encara que el sector de serveis, concretament el comerç minorista i l'hostaleria, va patir importants caigudes en el volum d'activitat, situant-se com uns dels sectors més afectats per la pandèmia, l'evolució durant el 2021 s'estima amb una visió positiva i de creixement.

La retallada per al 2021 s'explica en gran part per la demanda interna, l'aportació de la qual es redueix en sis dècimes. Destaca el menor creixement previst del consum privat de les llars per l'impacte de la pujada dels preus. La seva renda disponible s'estancarà en termes reals davant l'increment de l'1,7% esperat al juliol. De la mateixa manera, l'activitat empresarial acusarà l'alça dels costos de producció, i es moderarà el creixement de la inversió. Per contra, el consum públic és el principal agregat de la demanda interna revisat a l'alça, reflex de l'evolució de la despesa de les administracions en personal. La contribució del sector exterior serà de quatre dècimes, davant les tres previstes al juliol, a causa que el bon comportament de les exportacions compensarà la pèrdua de vigor de l'economia mundial. Els indicadors disponibles del tercer trimestre apunten, en general, a un important repunt del creixement i permetran compensar el feble comportament de l'economia entre abril i juny, sobretot, per un augment del turisme més vigorós del que s'havia estimat.

El resultat és preveure un creixement **del PIB del 5,1% per a l'any 2021** per al conjunt d'Espanya.

Segons aquest organisme, el principal factor d'aquest creixement és l'efecte "demanda embassada": la informació disponible mostra que l'alliberament de l'estalvi acumulat en la pandèmia s'està produint amb més celeritat del previst. Per tant, la recuperació del consum privat s'ha revisat significativament a l'alça el 2021, un efecte que incidirà significativament en la millora del sector comercial i de l'economia en el seu conjunt.

La millora es percebrà també en el mercat laboral, amb un increment del nombre de persones ocupades de prop de 500.000 en total durant els dos anys següents. Aquesta xifra té en compte els assalariats en ERTO que s'incorporarien al seu lloc de treball, fet que ocasionaria **una estabilitat o millora de la situació del mercat laboral**.

Font: [Funcas](#)

➤ **Generalitat de Catalunya**

Cal esmentar, també, **que el Govern de Catalunya ha revisat a l'alça el creixement del PIB fins al 6,4% el 2021 per a la Comunitat**, davant l'última previsió de maig del 6%. En el seu últim comunicat sobre això, afirma que aquesta revisió apunta a una recuperació "més intensa" de l'economia catalana.

Durant el 2021, la recuperació, que inicialment s'havia concentrat en la indústria, s'està estenent també als serveis. Malgrat que la crisi sanitària sembla relativament controlada, encara hi ha incerteses lligades al progrés de la vacunació a escala global i a possibles noves variants, així com a l'impacte que poden acabar tenint algunes de les mesures de reactivació, com els fons Next Generation EU i les reformes associades en el cas de la Unió Europea.

Un altre factor que podria condicionar la recuperació a escala global són els problemes de subministrament de productes intermedis i matèries primeres, i el seu encariment.

En aquest sentit, des de finals del 2020 les disruptcions en els processos productius derivats dels colls d'ampolla a escala global impedeixen que empreses responguin de manera adequada a la recuperació de la demanda.

A més, el Departament d'Economia de la Generalitat estima que la **taxa d'atur es pot retallar fins al 12,1%** aquest any.

En aquesta línia, el Govern també pronostica que aquest any es tancarà amb la creació d'uns 146.900 llocs de treball.

El Govern sustenta aquesta millora de quatre dècimes (del 6 al 6,4% del PIB) en les seves previsions per a aquest any en la recuperació parcial de la demanda interna, i en particular del consum de les llars i de la inversió.

En aquest punt, el Departament d'Economia assegura que la reactivació del consum de les llars respon a la millora de la confiança sobre la situació econòmica i sanitària, a la mobilització gradual d'estalvi acumulat durant la pandèmia i a la recuperació gradual del mercat de treball.

Així mateix, la recuperació de la inversió s'emmarca en un context de disminució de la incertesa i unes condicions financeres favorables.

Font: [Generalitat de Catalunya](#)

➤ **Fons Monetari Internacional**

Per la seva banda, el Fons Monetari Internacional ha retallat, en el seu últim informe publicat a l'octubre, les seves previsions d'avenç econòmic d'Espanya per al 2021. No obstant això, assumeix que la reactivació només es retarda perquè eleva fins i tot en major grau el creixement esperat per al 2022.

D'aquesta manera, l'FMI rebaixa el creixement d'Espanya el 2021 al 5,7%, ja que s'estima una reducció a la baixa els propers dies, i eleva el del 2022 al 6,4%.

A més, preveu que l'atur amb prou feines caigui al 15,4% aquest any i al 14,8% el següent, mentre els preus avancen un 2,2% el 2021 i un 1,6% el 2022.

Les projeccions de l'FMI sobre Espanya inclouen l'impacte dels ajuts europeus, així com la bateria de mesures de suport aprovades pel Govern per combatre els efectes de la pandèmia, incloent-hi les novetats tributàries aprovades aquest any, així com les pujades de pensions impulsades.

Tanmateix, cal tenir en compte que la nova soca de la pandèmia del coronavirus, la variant òmicron, obligarà l'FMI a realitzar una actualització excepcional a la baixa de les seves previsions en un moment fora de termini. Serà la segona rectificació que faci en el termini de tres mesos.

Ja ho va fer el 13 d'octubre passat, en ocasió de la publicació del seu informe de previsions de tardor que va titular "Recuperació durant una pandèmia: Problemes de salut, interrupcions en el subministrament, i pressions de preus." En aquell moment, l'FMI va estimar que l'economia espanyola creixeria aquest any només un 5,7% el 2021, lluny de l'estimació que manté el govern d'Espanya del 6,5%.

Font: [FMI](#)

➤ OCDE

L'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) s'ha sumat a aquesta tendència en retallar en 2,3 punts, fins al 4,5%, l'estimació per al 2021, segons es desprèn de l'informe bianual "Perspectiva Econòmica" publicat per aquest organisme que integra les economies més industrialitzades del món. Per al 2022, la revisió també és a la baixa en 1,1 punts, fins al 5,5%.

L'OCDE estima un creixement del PIB a Espanya del 4,6%.

L'important revisió a la baixa del PIB de les previsions de PIB d'Espanya contrasta amb les de la resta de grans països de la zona euro. L'OCDE considera que el PIB de l'àrea creixerà un 5,2% el 2021 i un 4,3% el 2022, la qual cosa suposa una revisió a la baixa d'una i tres dècimes, respectivament, en comparació amb les previsions anteriors.

En el cas d'Espanya s'indica que la demanda domèstica va ser més feble del que s'esperava en el segon i tercer trimestre, en part reflectint la inflació i el desplegament més lent del que s'estimava dels fons de recuperació europeus. S'estima que Espanya no recuperarà el nivell econòmic previ a la pandèmia fins al primer trimestre del 2023.

L'OCDE també ha atribuït la important rebaixa en les previsions de PIB al lent desemborsament dels ajuts directes a empreses i al feble rendiment del turisme. L'escalada de la inflació, situada en una taxa interanual del 5,6% el novembre, el nivell més alt en gairebé 30 anys, també contribueix a introduir incertesa sobre la recuperació i ha avivat els conflictes en reclamació d'incrementos salarials. Segons aquestes projeccions, la taxa d'atur, que el 2020 va ser del 15,5%, baixarà al 15% aquest any i al 14,2% el següent.

Font: [OCDE](#)

➤ **Ministeri d'Afers Econòmics i Transformació Digital – Govern d'Espanya**

Per part del Govern d'Espanya, les últimes estimacions disponibles corresponen al mes d'octubre de 2021, i segueixen la línia de creixement positiu de l'economia.

Per al Ministeri d'Economia i Hisenda, l'impacte de la tercera onada de la pandèmia de la covid-19 ha alentit el creixement en l'inici d'aquest any, la qual cosa ha retardat un trimestre la recuperació econòmica. A més, es trasllada al 2022 part de l'efecte de les inversions del Pla de recuperació sobre el creixement.

La previsió del Govern, d'acord amb la informació disponible en aquest moment, és que el PIB de l'economia espanyola creixi un 6,5% el 2021.

Com el Govern està assenyalant en els últims mesos, l'evolució de l'economia estarà marcada per quatre factors:

- El procés de vacunació. Les perspectives del procés de vacunació a escala nacional dibuixen un escenari molt positiu, amb més del 70% de la població de més de 16 anys vacunada.
- L'evolució del sector exterior. Les expectatives de creixement mundial estan millorant a causa de l'impuls dels plans d'estímul, als avenços en la vacunació en diferents països i al millor comportament dels mercats d'exportació.
- Les mesures de suport al teixit productiu per evitar un impacte estructural de la pandèmia en l'economia i l'ocupació.
- El Pla de recuperació, que permet emprendre inversions addicionals per transformar l'economia espanyola.

Font: [MINECO](#)

➤ **BBVA Research**

El BBVA Research, en el seu últim informe “Situació Catalunya”, preveu un creixement elevat el 2021 (5,3%), per sobre del que s’espera per a Espanya (5,2%). El consum actua de fonament i és el principal suport per al fort creixement, **sobretot en serveis. Hostaleria, restauració i oci** es veuen afavorits per l’aixecament de les restriccions a la mobilitat entre províncies.

El turisme empeny més que en altres comunitats. L’avenç en la vacunació i la flexibilització de les restriccions permeten l’arribada de visitants. L’arribada d’estrangers comença a despuntar recolzada en el transport per carretera, però els desplaçaments amb avió, els creuers i el turisme urbà van més lents, la qual cosa **limita la recuperació de l’activitat turística i comercial a Barcelona.**

La inversió pública avança amb retard respecte al que s’esperava. La quantitat ingent de fons públics que suposen els ajuts europeus genera colls d’ampolla en la seva gestió, de manera que difícilment es posarà en marxa tot el que s’ha pressupostat (1,6 punts percentuals del PIB català el 2021). Part d’això es podria traslladar al 2022.

BBVA Research estima que el PIB de Catalunya podria créixer un 5,3% el 2021. El 2022, el PIB regional es podria accelerar fins al 5,6%.

De cara al 2022, s’espera una acceleració del creixement fins al 5,6%, i Catalunya continuarà creixent més que el conjunt d’Espanya (5,5%). Això permetrà que entre el 2020 i el 2022 es creïn 215.000 nous llocs de treball. Avalat per la bossa d’estalvi existent, el consum es mantindrà fort. A més, el turisme avançarà cap a la seva normalització. Això es notarà especialment amb el turisme estranger i urbà. S’espera l’acceleració de la inversió pública. Si es compleixen les previsions, Catalunya crearia uns 215.000 nous llocs de treball entre el 2020 i el 2022. Hi ha un biaix a la baixa sobre aquestes previsions.

Font: [BBVA](#)

Indicadors que afecten el comerç a Espanya i Catalunya

➤ IPC

L'índex de preus de consum (IPC) és un indicador que mesura la variació dels preus d'un cistell de béns i serveis en un lloc concret durant un determinat període de temps.

Aquest índex s'utilitza per mesurar l'impacte de les variacions en els preus en l'augment de cost de vida. Per a això selecciona productes concrets, que s'assemblen al consum d'una família, com poden ser determinats comestibles, calçat i tèxtil, carburants, transports i altres serveis. Una vegada recopilada la informació realitza un seguiment dels seus preus durant un temps delimitat i concret, que sol ser trimestral i anual.

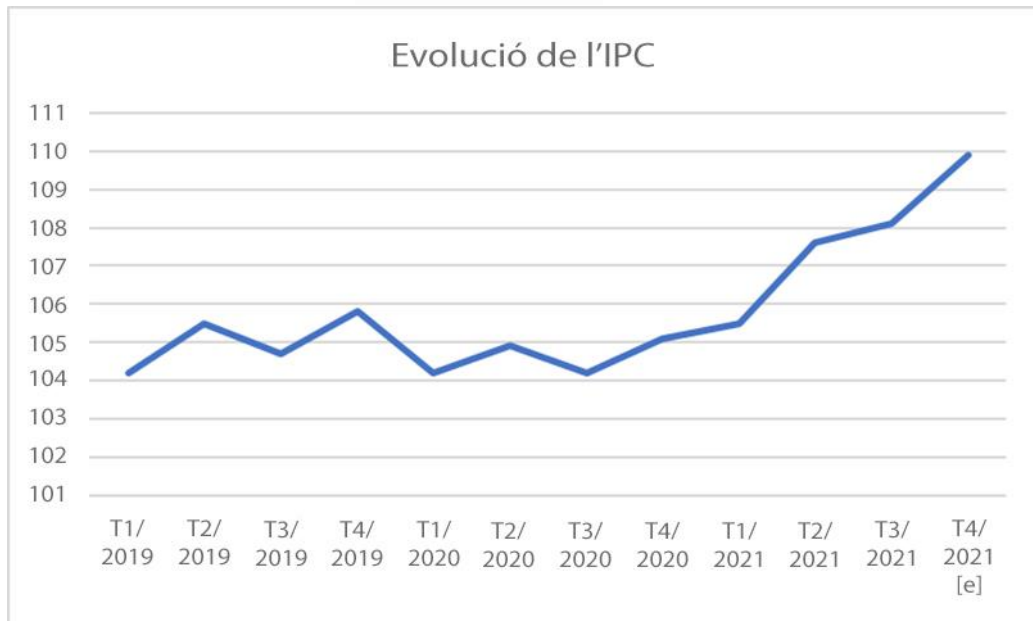
Evolució de l'IPC		
	Catalunya	Espanya
T1/2019	104,2	103,7
T2/2019	105,5	104,8
T3/2019	104,7	104,1
T4/2019	105,8	105,2
T1/2020	104,2	103,7
T2/2020	104,9	104,5
T3/2020	104,2	103,7
T4/2020	105,1	104,7
T1/2021	105,5	105,1
T2/2021	107,6	107,3
T3/2021	108,1	107,9
T4/2021 [e]	109,9	109,9

Com s'observa a la taula, l'IPC ha pujat constantment des del tercer trimestre del 2020. És a dir, que el cost de vida s'ha incrementat, ja que els productes de consum bàsic han patit un augment en els seus preus.

El 2021, l'IPC estima una pujada del 4,9% des del 0,5% de gener de 2021 al 5,4% d'octubre de 2021. En el cas de Catalunya hi ha un increment del 4,8%, pujant des del 0,4% al 5,2% (dades a l'octubre de 2021). Per al desembre, Funcas estima un IPC anual del 5,3%.

L'índex de preus de consum (IPC) a Catalunya ha arribat el mes d'octubre al 5,2%, mentre que a Espanya va disparar la seva taxa interanual fins al 5,4%, una dècima per sota del que indicaven les previsions de l'Institut Nacional d'Estadística (INE). Supera en gairebé 1,5 punts la taxa de setembre i suposa el nivell d'inflació més alt en 29 anys. L'encariment de l'electricitat i de les gasolines són els principals impulsors dels preus.

Amb la dada interanual d'octubre, la més elevada des de setembre de 1992, l'IPC encadena la seva desena taxa positiva consecutiva. Per la seva banda, la taxa mensual va pujar un 1,8% a l'octubre en relació amb el mes anterior, dues dècimes menys de les avançades per Estadística al tancament del mes passat. A aquest increment hi va contribuir l'encariment de l'electricitat, del vestit i el calçat, de les gasolines i de les fruites, el pa i la carn.

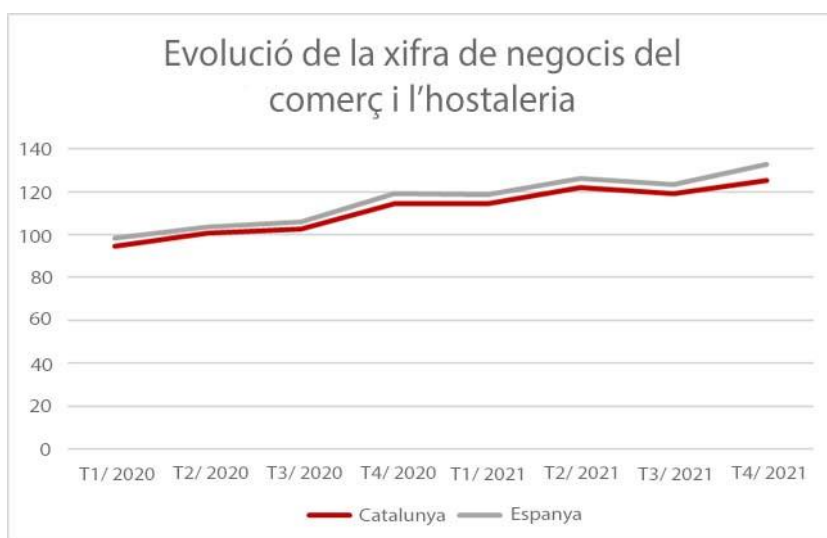

En el comportament interanual de l'IPC destaca la pujada dels preus de l'electricitat i, en menor grau, dels preus del gasoil per a calefacció i el gas. Segons les dades actualitzades, també hi van influir l'augment dels preus de la restauració i dels carburants i lubricants per a vehicles personals, així com la menor baixada dels preus de la telefonia, serveis d'allotjament i paquets turístics respecte al descens registrat l'octubre de 2020.

➤ **Indicadors d'activitat**

L'índex de xifra de negocis empresarial (ICNE) és una operació de síntesi que permet obtenir un indicador conjuntural que mesura l'evolució a curt termini de la xifra de negocis, de manera conjunta, per als sectors econòmics no financers: Indústries extractives i manufacturera, Energia elèctrica i aigua, Comerç i Serveis no financers.

Indicadors d'activitat del sector serveis. Índex de xifra de negocis (IASSVN) Catalunya				Indicadors d'activitat del sector serveis. Índex de xifra de negocis (IASSVN) Espanya			
	Índex de xifra de negocis (IASSVN)	Comerç	Hostaleria		Índex de xifra de negocis (IASSVN)	Comerç	Hostaleria
T4/ 2021	125,2	129,6	72,3	T4/ 2021	133,0	139,5	99,9
T3/ 2021	119,1	118,8	95,5	T3/ 2021	123,4	125,5	119,6
T2/ 2021	122,2	123,9	89,7	T2/ 2021	126,1	131,6	86,7
T1/ 2021	114,4	119,8	53,1	T1/ 2021	118,6	127,2	52,1
T4/ 2020	114,2	116,3	47,9	T4/ 2020	119,3	124,6	52,2
T3/ 2020	102,5	104,6	70	T3/ 2020	105,9	110,1	67,8
T2/ 2020	100,6	105,7	51,2	T2/ 2020	103,6	111	47,4
T1/ 2020	94,5	93,4	42,7	T1/ 2020	98,3	100,3	45,3
T4/ 2019	122,3	120,7	100,7	T4/ 2019	130,7	131,4	110,9
T3/ 2019	116,3	110,6	133	T3/ 2019	121,3	118,2	132,8
T2/ 2019	123,2	116,6	145,9	T2/ 2019	126,4	123,6	135
T1/ 2019	116,2	113,1	106,3	T1/ 2019	121,3	122,1	107,5

La xifra de negocis de Catalunya i Espanya tenen cert paral·lelisme entre les dues. Si es compara el comportament de la xifra de negocis amb el del PIB, s'aprecia que estan intrínsecament relacionats entre si, de manera que en ambdós casos les xifres comencen a disminuir considerablement en el

primer trimestre de 2020. Passat el primer trimestre de 2020 comencen a pujar les xifres gradualment fins que l'any 2021 assolixen nivells similars als que hi havia abans de la pandèmia.

Indicadors d'activitat del sector de serveis. Índex de xifra de negocis (IASSVN) Catalunya a Variació interanual. % mes

	Índex de xifra de negocis (IASSVN)	Comerç	Altres serveis	Transport i emmagatzematge	Hostaleria	Informació i comunicacions	Activitats professionals, científiques i tècniques	Activitats Administratives i serveis auxiliars
gen.-19	4,5	2,7	7,9	5,8	3,8	1,6	12,9	15,6
febr.-19	4,1	1,9	7,9	7,6	5,2	4,7	10,4	11,1
març.-19	2,9	0,5	7,4	6,8	5,2	7,2	8,6	8,7
abr.-19	5,2	4,2	7	9,6	5,4	5	8	5
maig.-19	2,5	1,2	4,8	6	0,2	3,7	6,5	6,6
uny.-19	0,8	-2,8	7	4	9,4	5,5	9,7	7,2
jul.-19	5,6	5,3	6	5,8	3,8	0,2	11,2	7,8
ag.-10	2,2	-0,5	6,4	7,1	6,5	-0,6	10,9	7,3
set.-19	3,3	2,2	5	9,4	1,6	-1,6	9,3	3,7
oct.-19	2,1	1,8	2,6	5,2	-1,4	-2,7	5,8	3,6
nov.-19	0,6	0	1,5	1,3	1,2	-3	7,4	-0,4
des.-19	4,3	5	3,1	2,4	-1	-0,7	8,2	5
gen.-20	0,8	1	0,3	-0,5	-0,1	0,8	-5,8	9,3
febr.-20	2,8	3,7	1,4	1	1,3	-0,5	-4,9	12,1
març.-20	-18,7	-17,5	-20,8	-12,4	-59,8	-12,9	-15,7	-16,2
abr.-20	-41,2	-39,7	-43,7	-42,2	-92,3	-19,6	-33,3	-41,3
maig.-20	-34,6	-29,7	-42,6	-37,4	-85,7	-20,5	-35	-43,5
uny.-20	-18,4	-9,4	-32,3	-30,7	-64,9	-14,4	-20,2	-34
jul.-20	-14,6	-7,7	-25,5	-25,1	-46,7	-3,9	-17,5	-32,1
ag.-20	-16	-10,4	-24,3	-30,2	-40,2	-5,5	-7,1	-26,8
set.-20	-11,9	-5,4	-22,1	-24,5	-47,4	-6,9	-10,5	-21,1
oct.-20	-13,7	-8,8	-21,7	-23,2	-59,5	0,3	-10,5	-23,2
nov.-20	-12	-8,4	-18,3	-15,4	-65,6	0,6	-6	-21,9
des.-20	-6,6	-3,6	-11,8	-9,7	-52,5	0,5	-0,6	-13,7
gen.-21	-16,3	-12,6	-22,8	-21	-58,1	-10,5	-10,7	-26,3
febr.-21	-11,1	-7,5	-17,3	-12,3	-58,6	-2,2	-4,7	-22,7
març.-21	21,1	28,3	8,6	7,1	24,3	6,7	13,9	-0,6
abr.-21	56,6	62,1	46,8	42,6	523,1	22,8	40,8	40,7
maig.-21	41,6	39,2	46,4	38	308,6	13,7	50	41,9
06/2021 (p)	21,5	17,2	30,3	34,5	75	8,2	25,5	34,3
07/2021 (p)	8,7	6,1	13,9	21,1	31,2	-7,7	8,5	21,5
08/2021 (p)	15,8	13,3	20,1	37,6	32,9	1,9	7,8	14
09/2021 (p)	16,2	13,6	21,2	34	36,5	4,8	14,9	18,4
10/2021 (e)	15	13,2	18,8	29,8	33,5	3,7	11,4	18,3
11/2021 (e)	13,5	11,4	17,7	25,9	36,1	3,4	13	14,3
12/2021 (e)	17,2	16,4	19,3	27	33,9	5,7	13,8	19,7

En aquesta taula veiem la variació interanual mes a mes de la xifra de negocis, que comprèn Comerç, Altres serveis, transport i emmagatzematge, hostaleria, etc.

En el gràfic podem observar l'increment aconseguït durant els mesos de gener a abril de 2021, una desacceleració durant els mesos d'abril a juliol i un creixement sostingut en el tercer i quart trimestre de l'any. Les dades del tercer trimestre són provisionals i les del quart trimestre són estimatives.

Índex de xifra de negocis (IASSVN) Catalunya Variació interanual. % mes només comerç i hostaleria

	índex de xifra de negocis (IASSVN)	Comerç	Hostaleria
gen.-19	4,5	2,7	3,8
febr.-19	4,1	1,9	5,2
març-19	2,9	0,5	5,2
abr.-19	5,2	4,2	5,4
maig-19	2,5	1,2	0,2
juny-19	0,8	2,2	9,4
jul.-19	5,6	5,3	3,8
ag.-10	2,2	-0,5	6,5
set.-19	3,3	2,2	1,6
oct.-19	2,1	1,8	-1,4
nov.-19	0,6	0	1,2
des.-19	4,3	5	-1
gen.-20	0,8	1	-0,1
febr.-20	2,8	3,7	1,3
març-20	-18,7	-17,5	-59,8
abr.-20	-41,2	-39,7	-92,3
maig-20	-34,6	-29,7	-85,7
juny-20	-18,4	-9,4	-64,9
jul.-20	-14,6	-7,7	-46,7
ag.-20	-16	-10,4	-40,2
set.-20	-11,9	-5,4	-47,4
oct.-20	-13,7	-8,8	-59,5
nov.-20	-12	-8,4	-65,6
des.-20	-6,6	-3,6	-52,5
gen.-21	-16,3	-12,6	-58,1
febr.-21	-11,1	-7,5	-58,6
març-21	21,1	28,3	24,3
abr.-21	56,6	62,1	523,1
maig-21	41,6	39,2	308,6
06/2021 (p)	21,5	17,2	75
07/2021 (p)	8,7	6,1	31,2
08/2021 (p)	15,8	13,3	32,9
09/2021 (p)	16,2	13,6	36,5
10/2021 (e)	15	13,2	33,5
11/2021 (e)	13,5	11,4	36,1
12/2021 (e)	17,2	16,4	33,9

En el cas del comerç, també va ser molt important el creixement entre març i abril, amb una variació interanual d'un 62,1%, amb una tendència més estable en els últims mesos de l'any.

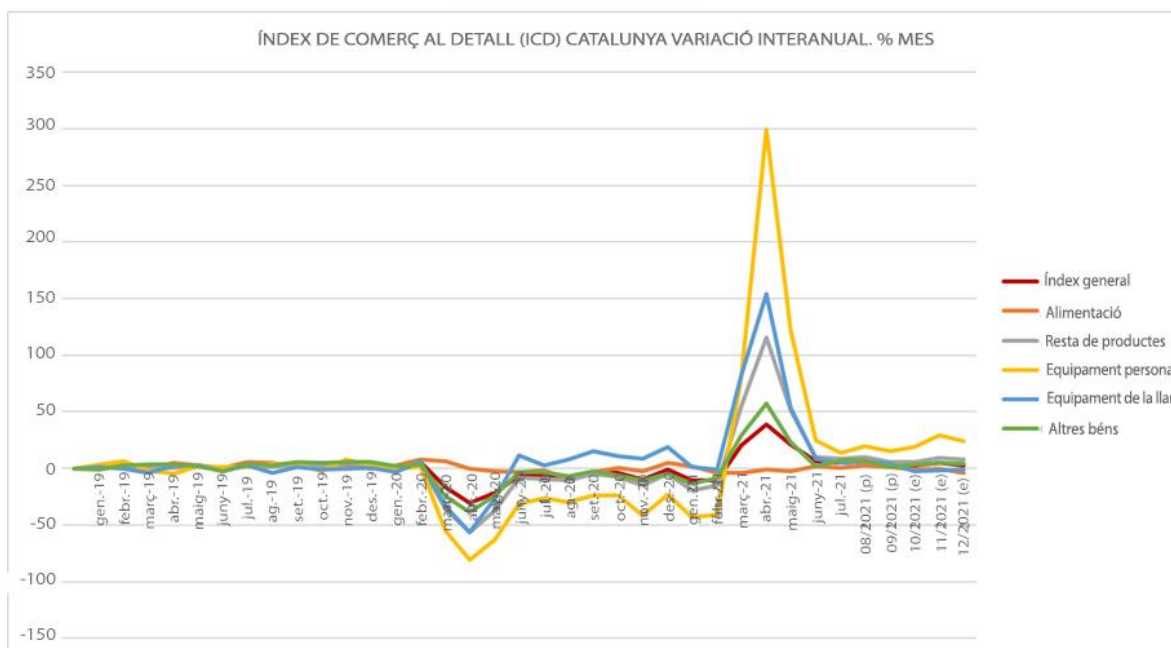
Si ens centrem exclusivament en els sectors de comerç i hostaleria, podem observar, en el cas de l'hostaleria, un fortíssim increment entre els mesos de març a abril de 2021, coincidint amb la reducció de les restriccions, i un descens, per després mantenir-se en un creixement sostingut durant el tercer i quart trimestre.

➤ Previsions per al comerç per sector d'activitat

Partim de les dades que ens proporciona l'Idescat referents a la variació interanual de l'índex de preus al detall que es representa a la taula següent.

Índex de comerç al detall (ICD) Catalunya Variació interanual. % mes						
	Índex general (preus corrents) (1)	Alimentació	Resta de productes	Equipament personal	Equipament de la llar	Altres béns
gen.-19	1,7	2,9	1,1	3,2	1,5	-0,7
febr.-19	2,6	2,2	2,7	6,3	-0,4	2,4
març.-19	0,2	0,3	0	-1,4	-4,1	3,4
abr.-19	2,5	4,8	0,6	-4,8	2,5	3,5
maig-19	2,4	2,9	2	1,8	2,5	1,7
juny-19	-0,4	0,7	-1,4	0,9	-2,1	-2,7
jul.-19	3,8	5,6	2,6	1,1	2,6	4
ag.-10	3,3	5	1,3	3,9	-3,7	2,6
set.-19	3,1	1,5	4,3	4,3	1,4	5,8
oct.-19	1,9	2,9	0,9	2,2	-1,3	4,7
nov.-19	4,3	3,8	4,7	7,6	0,1	5,9
des.-19	1,9	-0,1	3,3	2,4	0,4	5,7
gen.-20	0,8	2,6	-0,3	-1,3	-3,2	2,1
febr.-20	5,8	7,9	3,8	2	6,7	3,3
març-20	-16,3	6,6	-35,9	-54,6	-33,7	-24,6
abr.-20	-30,6	0,1	-56,2	-81	-56,4	-38,6
maig-20	-21,4	-2,1	-37,1	-63	-26,6	-24,2
juny-20	-6,2	-3,4	-8,6	-30,9	11,3	-3,2
jul.-20	-5,9	-1,6	-9,2	-26,3	2,7	-3,4
ag.-20	-9,8	-9,3	-10,6	-30	7,7	-7
set.-20	-3,7	-3,1	-4,5	-24	15,2	-2,4
oct.-20	-3,7	0,8	-7,6	-24,2	10,6	-6,5
nov.-20	-9,9	-2,5	-15,3	-41,5	8,9	-10,7
des.-20	-0,8	4,8	-4,8	-23,4	19	-4,9
gen.-21	-10,6	1,8	-19,2	-42,9	1,2	-13,7
febr.-21	-10,3	-4,3	-15,2	-40,8	-1,1	-3,7
març-21	20,6	-3,7	54,8	81,3	82,8	29,1
abr.-21	39	-0,9	115,4	29,8	153,9	57,2
maig-21	21,3	-2,5	51,6	122,1	53,9	23,7
juny-21	6,1	1,9	9,8	25,2	8,6	1,7
jul.-21	4,9	0,6	8,4	13,5	5,2	7,4
08/2021 (p)	6,4	2,7	10,3	19,9	6,3	7,4
09/2021 (p)	3,7	1,6	5,6	15,5	4,5	0,9
10/2021 (e)	2,4	-1	5,7	19,2	-2,8	3,4
11/2021 (e)	4,8	-0,1	9,5	29	-1,4	4,6
12/2021 (e)	2,4	-4	8,1	23,8	-1,1	4,4

En el gràfic següent podem observar aquestes dades des d'un punt de vista més visual.

Veiem que hi ha un pic de creixement entre febrer i abril de 2021 en tots els sectors d'activitat del comerç al detall i és més pronunciat en el cas de teles, vestits i calçats (equipament personal), seguit per l'equipament de la llar.

Per a l'últim trimestre, Funcas preveu que l'excés d'estalvi de les llars continuarà impulsant el consum durant finals de 2021, així com el 2022.

Es preveu que l'encariment de l'electricitat i d'altres productes energètics, juntament amb els colls d'estrangulació de tota mena de subministraments com els semiconductors, els metalls i els minerals, continuaran marcant el camí d'inflació. **El deflactor del consum privat s'ha revisat a l'alça tant el 2021 com el 2022, fins a 2,7% i 2,2%, respectivament.** Tanmateix, el consum podria ser menor, ja que les llars pateixen una retallada d'ingressos reals com a conseqüència del repunt dels preus. Sota el supòsit d'una menor pressió dels costos energètics i no energètics a partir de la primavera, tant els preus interns (el deflactor del PIB) com els salaris mantindran la seva trajectòria de moderació, i per tant actuaran com a dic de contenció davant d'una cronificació de la inflació.

La millora es percebrà al mercat laboral, de manera que el nombre de persones ocupades podria assolir el nivell precrisi a finals de 2022 (en termes EPA). Tanmateix, tenint en compte l'increment tendencial de la població activa, la taxa d'atur assolirà el 14,6% en l'últim trimestre de l'any, un nivell encara allunyat dels registres anteriors a la pandèmia. Aquesta estimació incorpora el risc d'atur i inactivitat dels més de 200.000 treballadors que romanen en EERTO.

Tanmateix, hi ha riscos a causa de l'encariment dels costos de producció. En cas de persistir, les llars i les empreses s'enfrontarien a retallades de poder adquisitiu que restarien vigor a la demanda. Aquesta és una perspectiva que no és descartable. El cicle alcista de costos podria

ser més persistent del previst (a més de les tensions en el mercat del gas i de l'electricitat, ara puja el petroli i es deprecia l'euro davant el dòlar).

Els indicadors disponibles relatius al tercer trimestre apunten, en general, a un repunt important del creixement. El nombre d'afiliats a la Seguretat Social va accelerar el seu creixement fins a un 1,9%, i fins a un 2,1% si atenem els afiliats al sector privat no agrari. Tenint en compte la incorporació al lloc de treball de treballadors en ERTO, l'ocupació efectiva va avançar a un ritme encara més intens, un 4%. Cal destacar el fort alentiment en el ritme de reincorporació de treballadors en ERTO a l'agost i el setembre, si bé les dades fins al 15 d'octubre semblen reflectir una recuperació.

Els analistes estimen que la correcció realitzada per l'INE de les dades del segon trimestre es veurà en part compensada per un tercer trimestre relativament pròsper, fruit d'una recuperació del turisme més vigorosa del que s'havia anticipat. Tanmateix, la intensificació de les disrupcions de la cadena de subministraments i el cicle alcista de costos energètics frenarà la recuperació en els propers mesos. Amb tot, la previsió de creixement que estableix, per exemple, Funcas, per al conjunt del 2021 s'ha retallat significativament fins al 5,1%, 1,2 punts menys que en les projeccions que va establir al juliol.

A l'informe sectorial de CaixaBank, per al 2021, les perspectives del comerç minorista són de recuperació gràcies als avenços en la campanya de vacunació, que permetran una retirada, progressiva però ràpida, de les restriccions al comerç i la mobilitat. A més, el gran estalvi que han acumulat les llars durant la pandèmia tindrà un paper clau en la recuperació del consum, ja que estimem que part d'aquest estalvi es destinarà a satisfer la demanda embassada i no satisfeta generada per les restriccions que s'han viscut durant l'últim any. De la mateixa manera que, l'any passat, la caiguda del consum va ser superior a la del PIB, aquest any s'espera que el consum constitueixi un dels principals impulsors de la recuperació.

Tal com s'ha ressenyat anteriorment s'estima un creixement en el sector del comerç en el tercer i quart trimestre de 2021.

En relació amb el comerç i hostaleria, s'estima un creixement menys pronunciat en el tercer semestre respecte del trimestre anterior i de més recorregut en l'últim trimestre de l'any.

Observem que el 2021 és un any de recuperació per al comerç davant les xifres del 2020, ja que milloren tots els trimestres excepte el primer, quan va ser declarada la pandèmia.

El comerç minorista té un pes molt important dins de l'economia de Barcelona.

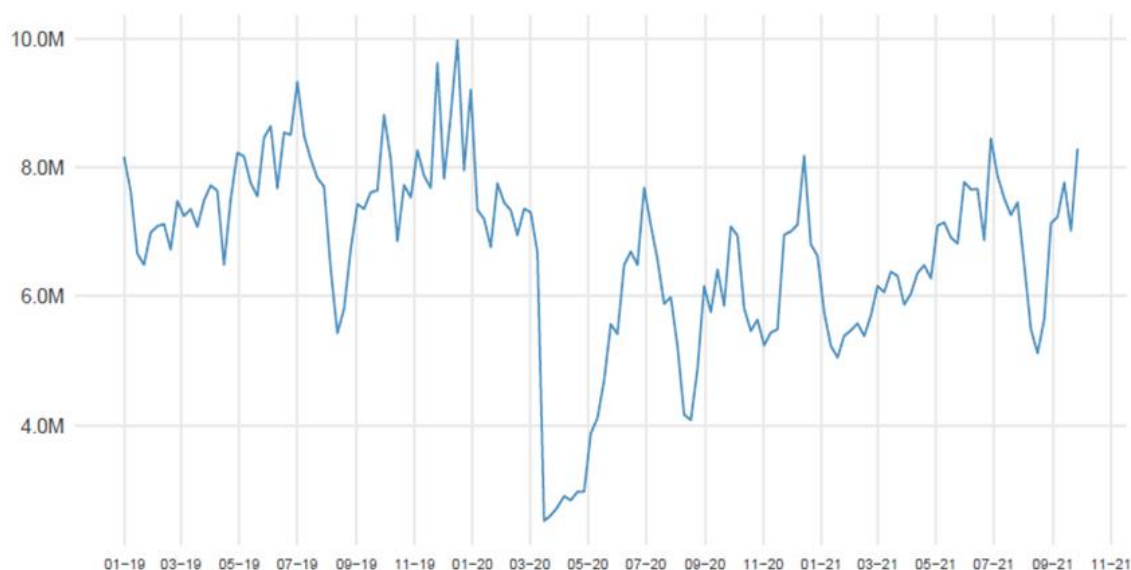
Les grans bases del comerç minorista són la campanya de vacunació i retirada de restriccions, la recuperació del turisme i l'estalvi acumulat per les llars durant el 2020.

Estimacions d'indicadors del comerç a Barcelona per al 2021

D'acord amb les últimes dades oficials (Ajuntament de Barcelona), el consum privat a Barcelona va assolir al setembre el nivell de pre-pandèmia.

La despesa realitzada als comerços de la ciutat al setembre ha estat un **+0,2% superior al mes de setembre de 2019**, i s'apropa al nivell de pre-pandèmia per primera vegada des de l'inici de la crisi sanitària. El ritme de despesa ha anat creixent mes rere mes fins a assolir aquest increment el mes de setembre.

La despesa en el tercer trimestre de 2021 ha estat un **+19,5%** superior a la del tercer trimestre de 2020 i un **5,9%** inferior a la del tercer trimestre de 2019. Entre gener i setembre d'aquest any la despesa ha estat un **15,6%** superior a la del mateix període de 2020 i queda encara un **-13%** per sota de l'acumulada entre gener-setembre de 2019.

Font: Ajuntament de Barcelona

Tenint en compte aquestes previsions anteriors realitzades per organismes oficials, així com el pes de l'economia catalana i concretament de la ciutat de Barcelona sobre el total nacional, que ja s'ha introduït en la contextualització del projecte, d'acord amb les dades elaborarem unes conclusions i facilitarem algunes eines per impulsar el comerç de Barcelona.

Entre els riscos a la baixa per a l'economia espanyola, s'alerta de la possibilitat d'un repunt de la pandèmia, una persistència més gran de la inflació que es traslladi als preus finals i els salaris i majors efectes permanents de l'atur i les fallides d'empreses. No obstant això, l'economia

podria sorprendre a l'alça si el turisme recupera abans de l'esperat els seus nivells pre pandèmia i si l'impacte dels fons europeus resulta ser més gran de l'estimat.

➤ **Producte interior brut (PIB)**

El producte interior brut (PIB) és una magnitud que mesura el valor monetari de tots els béns i serveis finals produïts per un país o regió geogràfica en un determinat període de temps. Expressa el valor monetari de tot allò que arriba al consumidor final, i per tant es constitueix com un indicador estretament relacionat amb el sector comercial.

L'avenç del PIB trimestral és una estimació calculada amb informació conjuntural i provisional no completa del període de referència, publicada aproximadament 35 dies després del tancament del trimestre. Proporciona la taxa de creixement en volum de l'economia catalana ajustada d'estacionalitat, des de la perspectiva de l'oferta per a les principals branques d'activitat (l'agricultura, la indústria, la construcció i els serveis).

EVOLUCIÓ TRIMESTRAL PIB	
	PIB (BCN)
T1/2019	2,5
T2/2019	2,3
T3/2019	2,2
T4/2019	2,2
Any 2019	2,3
T1/2020	-4,1
T2/2020	-19,5
T3/2020	-8,5
T4/2020	-8,3
Any 2020	-10,1
T1/2021	-4,2
T2/2021	16,2
T3/2021 [e]	3,4
T4/2021 [e]	5,8
Any 2021	5,3

Amb el final del confinament, així com amb **les mesures de recuperació i reactivació de l'economia**, executades a partir de l'últim trimestre de 2020, es va produir un increment considerable de la taxa de creixement del PIB, que es tornava a situar en nivells positius.

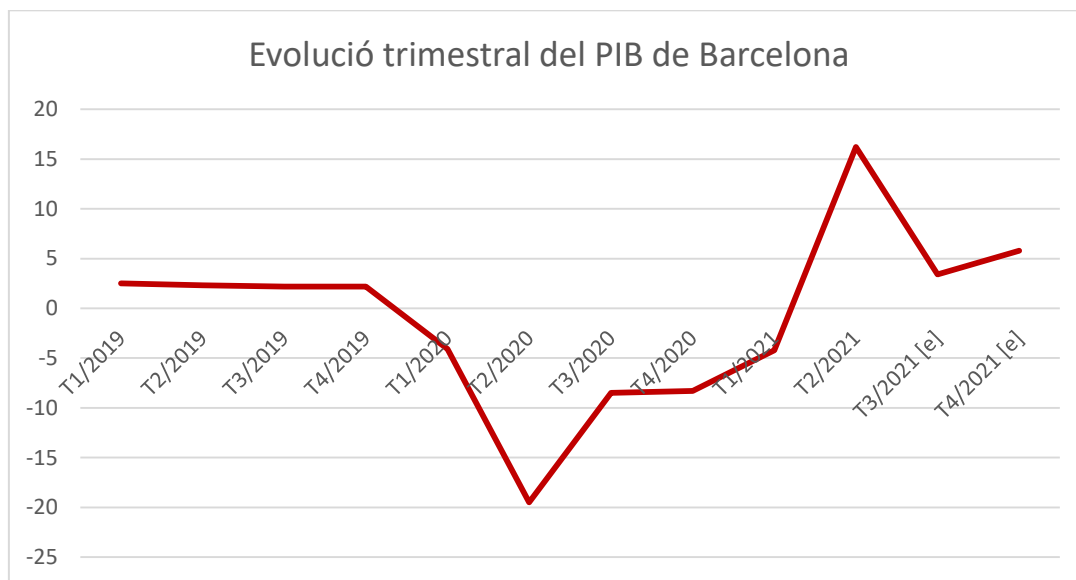
No obstant això, podem observar com les mesures de recuperació dutes a terme han donat els seus fruits de manera considerable a **Barcelona, amb un creixement del PIB en el segon trimestre del 2021, molt per sobre de la resta** de Catalunya i d'Espanya (16,2%).

Les noves onades van mitigar aquest increment que, després de la vacunació i el desenvolupament de nous plans de reestructuració i recuperació, a escala autònoma, nacional i de la Unió Europea, han suposat un nou creixement fins a les últimes dades disponibles, relatives al segon trimestre del 2021. Aquestes mesures han situat al **PIB de Barcelona amb un nivell de creixement superior al nacional i català**.

La fortalesa de les exportacions el segon trimestre del 2021, i l'avenç cap a la normalització de l'activitat turística el tercer trimestre del 2021 permeten que l'any estigui anant de menys a més. En el segon i tercer trimestres s'observa una clara recuperació, encara que menys intensa del que s'esperava fa uns mesos. En relació amb el tercer i quart trimestre,

per bé que no s'estima un creixement tan pronunciat com en el segon trimestre, manté una tendència positiva fins a estimar un creixement anual del 5,3% del PIB.

IDESCAT, Ajuntament de Barcelona i estimacions pròpies tercer i quart trimestre

Sectors	T1/2021	T2/2021	T3/2021 [e]	T4/2021 [e]
PIB	-4,2	16,2	3,40	5,80
Agricultura	1,0	0,0	0,21	0,36
Indústria	1,9	18,9	3,30	5,63
Construcció	-11,3	16,5	1,10	1,88
Serveis	-4,6	14,7	5,10	8,70
Comerç, transport, hostaleria, informació i comunicació	-6,8	26,3	5,5	9,4
Activitats financeres, immobiliàries, professionals i tècniques	-3,0	13,4	2,81	4,80
AAPP, educació, sanitat, serveis socials i personals	-1,2	3,9	0,82	1,40

IDESCAT, Ajuntament de Barcelona i estimacions pròpies tercer i quart trimestre

En relació amb el comerç i hostaleria, s'estima un creixement menys pronunciat en el tercer semestre respecte del trimestre anterior i de més recorregut en l'últim trimestre de l'any.

Si analitzem la taula superior, atenent imports totals i anuals, podem observar com la variació del PIB experimentada per l'economia de Barcelona ha estat positiva, i ha aconseguit un augment important en gairebé tots els sectors, però s'ha accentuat encara més en el cas del comerç i l'hostaleria.

A més, en la taula inferior es mostra la variació trimestral entre el 2020 i el 2021; per poder tenir un reflex més concret sobre la situació que ha travessat realment el comerç local de Barcelona, drem a terme una anàlisi del PIB trimestral, ja que les mesures de

reactivació i les variacions tan radicals han pogut difuminar aquest efecte negatiu del qual parlem de la covid en la xifra total del PIB.

Evolució PIB comerç, hostaleria, informació i comunicacions de Barcelona								
Trimestre	Primer trimestre		Segon trimestre		Tercer trimestre		Quart trimestre [i]	
Any	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Comerç, hostaleria, transport, informació i comunicacions	-5,3	-6,8	-26,3	26,3	-14,9	5,5	-14,8	9,4
Variació	-1,5		53,1		20,4		24,2	

Observem que el 2021 és un any de recuperació per al comerç davant les xifres del 2020, ja que milloren tots els trimestres excepte el primer, quan va ser declarada la pandèmia.

El comerç minorista té un pes molt important dins de l'economia de Barcelona.

Les grans bases del comerç minorista són la campanya de vacunació i retirada de restriccions, la recuperació del turisme i l'estalvi acumulat per les llars durant el 2020.

➤ Ocupació

Un altre factor clau d'anàlisi de la situació econòmica i comercial de qualsevol territori ens el mostren les dades relatives a l'ocupació. Analitzar el nombre d'afiliats a la Seguretat Social, la taxa d'atur i els ERTO proporciona una valuosa informació per comprendre quin serà el comportament de l'economia d'un territori.

En aquest sentit, observant les dades d'ocupació, es veu la relació directa que té la crisi sanitària i econòmica originada per la covid-19 i els estralls que aquesta ha causat ja que **ha fet que s'enfonsi la xifra d'afiliats a la Seguretat Social i ha disparat la xifra dels expedients de regulació temporal d'ocupació**, més coneguts com ERTO.

Com hem vist anteriorment, **la crisi sanitària i econòmica va provocar que molts negocis cessessin la seva activitat temporalment** fins que hi hagués certa estabilitat, cessament que es va allargar en el temps i que, **en alguns casos, mai no es va reprendre l'activitat i es va tancar definitivament**. Malgrat l'important efecte negatiu, es van prendre mesures que han aconseguit mitigar els efectes esmentats.

En aquest apartat centrarem la nostra atenció en tres indicadors bàsics, el nivell d'afiliació a la Seguretat Social, la taxa d'atur i els ERTO.

➤ Afiliats a la Seguretat Social

Afiliats a la Seguretat Social segons residència Padronal de l'afiliat. Per sexe. A últim dia del mes. Barcelona			
	Total	Dones	Homes
T1/2019	691.928	343.405	348.523
T2/2019	699.734	345.316	354.418
T3/2019	690.474	341.539	348.935
T4/2019	697.831	346.639	351.192
T1/2020	674.972	336.297	338.675
T2/2020	664.254	327.110	337.144
T3/2020	667.271	329.669	337.602
T4/2020	673.694	334.427	339.267
T1/2021	669.487	331.851	337.636
T2/2021	678.786	334.116	344.670
T3/2021	683.165	337.047	346.118
T4/2021 [e]	693.892	343.278	350.614

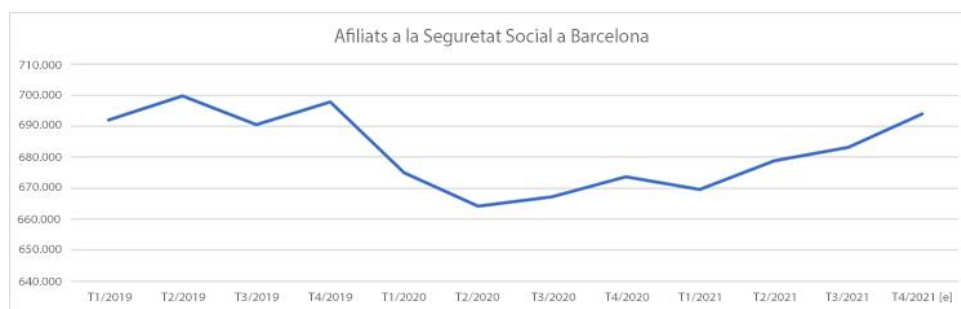
Tal com s'observa en la taula anterior, les dades d'afiliació a la Seguretat Social mostren certa estabilitat en xifres, on la caiguda més important en afiliació es dona durant el segon trimestre del 2020 amb **664.254** persones afiliades a la ciutat de Barcelona, **35.480** menys que el mateix trimestre del 2019.

Aquesta caiguda en el nombre d'afiliacions es deu a la incertesa internacional originada per la crisi de la covid-19.

Les xifres de 2021 posen de manifest l'efectivitat tant de les mesures preses per les institucions, com els ERTO o la possibilitat de teletreballar.

Això ha suposat que l'evolució el 2021 sigui positiva, i s'ha aconseguit un augment en xifres trimestre a trimestre, amb una variació positiva de **13.678** afiliats més en el tercer trimestre del 2021 respecte al primer trimestre del mateix any.

Les xifres del quart trimestre estan basades en estimacions pròpies atès que, a Espanya, el nombre d'aturats es va reduir en -74,4 mil al novembre i els ERTO es van reduir fins a 125,6 mil treballadors (dada provisional).

Com s'observa en el gràfic, el nivell d'afiliació baixa considerablement a partir del primer trimestre del 2020, descens originat per l'impacte de la pandèmia, i manté la

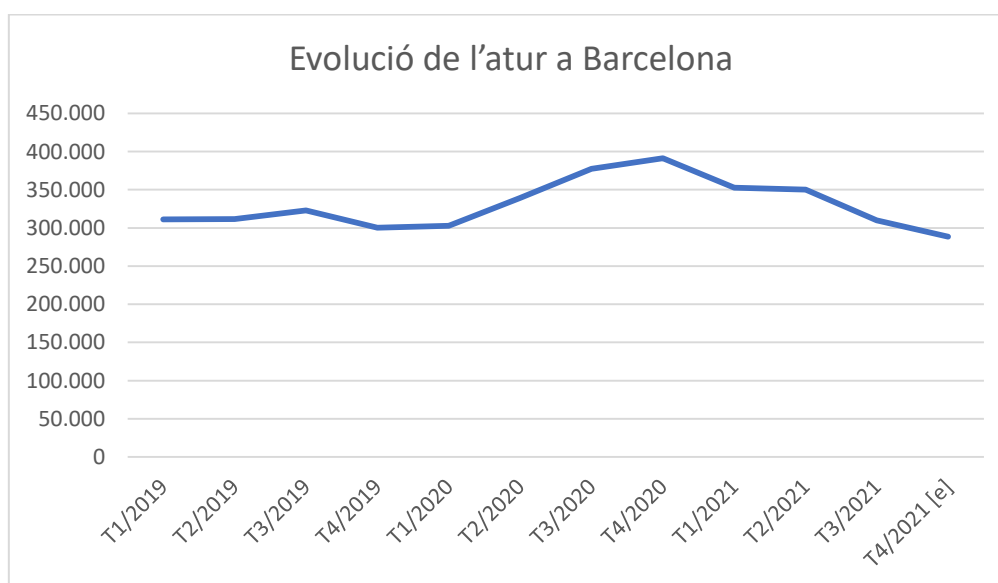
mateixa dinàmica fins a l'any 2021, que es **comença a recuperar la xifra d'afiliació sense arribar encara als nivells previs a la crisi de la covid-19.**

Desocupació

Evolució de l'atur	
	Barcelona
T1/2019	311.400
T2/2019	311.800
T3/2019	323.000
T4/2019	300.400
T1/2020	302.700
T2/2020	339.400
T3/2020	377.600
T4/2020	391.400
T1/2021	352.800
T2/2021	350.200
T3/2021	310.100
T4/2021	288.403

Com veiem, l'evolució de l'atur és positiva, de manera que s'origina una millora considerable en la taxa d'atur durant l'any 2021.

De la mateixa manera que passa amb l'afiliació, les mesures preses per les institucions, l'aparició dels ERTO i la possibilitat de teletreballar fan que durant l'any 2021 la xifra d'atur decreixi gradualment fins a assolir en el tercer trimestre del 2021 nivells similars als que tenia Barcelona previs a la pandèmia. S'espera que durant l'últim trimestre de l'any les dades siguin positives estimant un descens de la taxa d'atur provocat pel creixement del PIB. Les dades del quart trimestre són estimatives basades en estimacions pròpies.

Evolució dels ERTO	
	Barcelona
T1/2019	0
T2/2019	0
T3/2019	0
T4/2019	0
T1/2020	486.033
T2/2020	244.300
T3/2020	117.657
T4/2020	131.553
T1/2021	116.470
T2/2021	59.376
T3/2021	40.519
T4/2021 [e]	31.091

Com s'observa en el gràfic, el nivell atur disminueix des d'inicis d'any, i s'estimen xifres similars a l'etapa precovid. La previsió de final d'any, sense tenir en compte els treballadors que es troben en ERTO, és que l'atur sigui inferior al de l'etapa precovid.

➤ ERTO

Seguretat Social va registrar 486.033 persones protegides

per un expedient de regulació temporal d'ocupació (ERTO) al tancament del primer trimestre del 2020.

Després de superar el primer trimestre del 2020, la xifra es redueix a la meitat amb 244.300 persones. Aquesta xifra es continua reduint en el trimestre següent fins a assolir els 117.657, on la tònica es manté fins a arribar a l'any 2021. D'aquesta manera, en el primer trimestre del 2021 hi ha 116.470 persones en ERTO, xifra que es veu reduïda en el segon trimestre del mateix any amb tan sols 59.376 persones. En el tercer trimestre la xifra descendeix a 40.519 persones.

Les dades del quart trimestre estan basades en estimacions pròpies tenint en compte l'evolució positiva del descens de persones protegides per un ERTO i l'ampliació d'aquests fins al febrer del 2022.

Aquestes dades són indicatives del fet que, gràcies a les mesures preses i, per tant, la millora de la situació general en la pandèmia, s'està reprenent la normalitat dels nivells d'ocupació.

5. CONCLUSIONS

Com hem pogut comprovar al llarg de tota l'anàlisi realitzada, la pandèmia de la covid-19 va afectar dràsticament el sector comercial a tot Espanya i va suposar un canvi en l'estil de vida i de consum de la societat.

La crisi sanitària, l'estat d'alarma, el nivell d'incertesa i les mesures restrictives de la mobilitat van causar un estacionament sense precedents que va afectar les relacions comercials, encara més en el cas del petit comerç per les seves característiques i el seu menor poder per fer front a una situació com aquesta, que va portar alguns comerços al tancament definitiu.

Hem pogut comprovar com **la caiguda del PIB del sector comercial de Barcelona va seguir la mateixa evolució que a la resta de Catalunya i d'Espanya**, a causa d'aquests factors externs i pràcticament impossibles de controlar. No obstant això, **la seva capacitat reconstructiva ha estat, en molts casos, més gran que a la resta d'Espanya**, i marca una **projecció temporal positiva i de creixement de cara als propers anys**.

Per la seva banda, les mesures establertes pel govern per pal·liar els efectes negatius sobre el mercat de treball han donat fruit. La situació de l'ocupació s'ha mantingut bastant constant a Barcelona gràcies als ERTO, la qual cosa sens dubte propicia un augment de la confiança i un suport positiu a una evolució positiva per al futur.

L'any 2021 s'ha definit com la fase de la desescalada, obrint pas a una etapa de reconstrucció i activació de l'economia per part dels agents implicats.

En aquest sentit, l'important pes del comerç local en l'economia de Barcelona, tal com hem pogut comprovar, fa urgent un suport continu per part de les administracions i dels mateixos protagonistes, a fi de garantir la seva estabilitat i desenvolupament futur, per tal de mantenir i incrementar el posicionament de Barcelona com un atractiu d'inversió, turisme, lleure, cultura i negocis a escala internacional.

Tot i que encara estan en procés i en espera d'execució les accions, i, per tant, els resultats de l'ampli desplegament dels fons Next Generation de la Unió Europea, és important aquesta anàlisi a fi que les institucions tinguin una imatge de la situació comercial després de la pandèmia, per crear un marc estratègic que permeti aprofitar les fortaleses i oportunitats que sempre sorgeixen de les situacions de crisi.

En aquest sentit, i després de l'estudi de la situació del comerç a Barcelona, **considerem important proposar una sèrie de possibles accions que poden permetre un suport efectiu al comerç**, aprofitant el fort posicionament de la ciutat i la seva positiva capacitat de reactivació que s'ha anat observant, en molts casos per sobre de la mitjana.

Uns plans que plantegen que tant el petit comerç i els sectors de proximitat com el sector de l'hostaleria, les pimes i els autònoms disposin en el reinici de la seva activitat del suport de l'Administració local, tant a l'hora d'afavorir la reobertura com en la protecció del teixit productiu, laboral i empresarial de la ciutat de Barcelona.

L'estratègia no només ha d'anar orientada a incentivar la creació de nous comerços, sinó a ajudar a tornar a l'activitat persones i empreses que no s'han aturat per raons de mala gestió, sinó per una causa aliena a ells, la pandèmia del coronavirus. A més, és important saber aprofitar la situació per aconseguir una integració amb els objectius de desenvolupament sostenible marcats per l'ONU per tal d'aconseguir un futur millor:

- **Afavorir la sostenibilitat i l'economia circular.**

És important que les accions vagin encaminades a conscienciar i potenciar les fortaleses del comerç local davant altres alternatives. Un consum racional, ecològic, sostenible i que afavoreixi l'economia circular a la ciutat, així com les relacions socials entre els habitants.

- **Afavorir la digitalització.**

De la mateixa manera, la digitalització s'ha d'emmarcar com un dels objectius primordials, per aconseguir incrementar el nivell d'innovació i competitivitat del petit comerç, respecte a les seves grans amenaces o competidors.

- **Afavorir la inclusió, la formació i la transparència.**

Des del govern local també és important que es realitzin accions de formació i assessorament als responsables dels comerços, adreçades tant a enfortir-ne les capacitats professionals i d'atenció a clients per diversos canals, com a l'assessorament gratuït per a tramitació d'ajuts i subvencions, entre altres qüestions.

6. RECOMANACIONS

A continuació, es relaciona una sèrie de recomanacions que convé tenir en compte per als comerços de Barcelona que poden ser utilitzades als diferents districtes, per bé que es recomana que, amb caràcter previ, es procedeixi a realitzar un diagnòstic, per districte, dels diferents comerços. Aquest diagnòstic és una eina (“Diagnòstic i Pla de reactivació del petit comerç”) o projectes que es proposen a l’apartat “ALGUNES PROPOSTES CONCRETES”.

- Posar el disseny dels aparadors en mans de professionals o bé formar-se en tècniques bàsiques d’aparadorisme. En general, cal que els aparadors resultin molt més atractius.
- Utilitzar suports físics d’exposició dels productes, evitant-ne l’acumulació en determinades àrees de l’aparador i, sobretot, a la part inferior.
- Plantejar la selecció dels productes exposats de manera que constitueixin una mostra significativa del que es comercialitza.
- En els casos on sigui necessari, recórrer a cartelleria i/o vinils que informin sobre allò que es comercialitza.
- Tenir en compte unes determinades pautes cromàtiques a l’hora de dissenyar l’exposició de l’aparador. A priori, aquest punt estaria resolt amb la professionalització d’aquest procés.
- Utilitzar pantalles que mostrin contingut multimèdia de qualitat professional i que serveixi no només per informar d’allò que comercialitzem, sinó també per cridar l’atenció del vianant. Això s’està començant a fer, de manera reeixida, a les ferreteries.
- Etiquetar la mercaderia de l’aparador amb suports corporatius, evitant la utilització massiva de papers manuscrits. Normalment, és preferible optar per un etiquetatge agrupat, millor que per una etiqueta per a cada producte.
- Utilitzar la il·luminació tan habitualment com sigui possible, no només a partir de certa hora. L’ideal seria utilitzar-la tot el dia.
- Cuidar l’aspecte interior del comerç, evitant l’acumulació de productes sense criteri aparent i, per descomptat, evitar que aquests productes acumulats impedeixin la lliure circulació pel local.
- Utilitzar degudament els displays o expositors, que són elements molt interessants per potenciar l’atractiu dels productes. Cal evitar els errors més habituals, ja

comentats.

- No utilitzar taulells de grans dimensions. Han de ser elements de suport, però no aporten valor en si mateixos.
- Ubicar el taulell a la zona freda del local, deixant la zona calenta disponible per exposar el producte.
- Procurar utilitzar el taulell com un suport, no per estar immòbils darrere d'ell. Cal evitar que el client vagi directament a demanar el que té pensat, sinó que hem d'incentivar-lo a tafanejar per la botiga i fomentar la compra no planificada.
- Donar a l'anàlisi de la rotació de l'assortiment la importància que mereix. Per a això, cal basar-se en sistemes informàtics. Si resollem aquest aspecte de manera eficient, alliberem recursos econòmics per a una altra finalitat.
- Si el nostre assortiment es pot classificar en compra necessària i compra desitjada, ubicarem la compra desitjada a la zona calenta i la compra necessària a la zona freda del local.
- Agrupar els productes de promoció/estacionals en un lloc molt visible de la botiga, a la zona calenta, i senyalitzar-los de manera clara.
- Utilitzar suports d'exposició que permetin apropar-nos a l'ideal d'escombrada visual. Per bé que en locals petits és inviable mostrar tot el producte a la franja 1,40-1,70 metres, evitem com a mínim col·locar productes a terra o molt a prop del sostre, ja que ambdues situacions són indesitjables i, tanmateix, són relativament freqüents.
- Equipar el comerç amb un sistema informàtic de gestió.
- Una vegada el tinguem, o bé si ja el teníem, és imprescindible aprofitar el potencial que ofereix. Per a això hem de formar-nos en el seu funcionament i, per descomptat, alimentar el sistema amb tota la informació necessària. És inconcebible que hàgim invertit a comprar un sistema informàtic de gestió per infrautilitzar-lo pel fet de no introduir la informació que necessita.
- La gestió informatitzada del comerç ens permet fer servir eines com el Quadre de Comandament, l'ús del qual és extremadament recomanable.
- Hem de considerar que l'ús d'eines informàtiques de gestió és un mitjà, no una finalitat. La finalitat és la gestió eficient del nostre comerç. Hem de tenir clar quina informació cal que coneguem i tenir-la sempre present. No és acceptable que hi hagi comerços que desconeguin el seu cost/marge, ni global ni per tipus de producte.

- Equipar el comerç amb un ambientador li dona personalitat, sempre que l'olor sigui coherent amb el concepte de negoci. Hi ha empreses dedicades al màrqueting olfactivu que ens poden assessorar sobre això i sense gairebé cost, ja que el seu benefici prové de la comercialització dels recanvis.
- Utilitzar música de fons pot crear un millor ambient i potenciar l'experiència del client, sempre que sigui un estil coherent amb el concepte de negoci, a més de sentir-se amb bona qualitat de so i volum moderat.
- Cuidar moltíssim la il·luminació. Encara que ens basem en una il·luminació zenital general, és molt convenient complementar-la amb llums més càlids i concentrats en alguns productes que ens interressi destacar. Si pensem en un text "pla" i en un text amb parts destacades, comprendrem la diferència.
- Mantenir el sistema d'il·luminació en perfecte estat. És inconcebible que hi hagi llums avariats de manera habitual, com també ho és que reemplacem les bombetes esgotades per altres el to de les quals no coincideixi amb el que hi havia.
- Plantejar sistemes de fidelització dels clients, per senzills que siguin. Amb l'enorme quantitat d'alternatives que té avui el nostre client, és interessant oferir-li algun incentiu que ens situï per sobre d'elles.
- Potenciar la presència en línia del comerç: una bona pàgina web, ben dissenyada, posicionada i amb botiga en línia, perfils actius a les principals xarxes socials (on, a més, s'estan introduint aplicacions orientades a la venda, com Instagram Shopping, per exemple) i l'ús eficient d'altres eines com Google My Business, són quelcom que ens ajudarà a vendre.
- Relacionat amb el punt anterior: hem de fer evolucionar el nostre negoci en funció de l'evolució de l'entorn, al qual no som aliens. Si fa anys que estem orientats a un perfil de client que ha entrat en una franja d'edat en la qual comença a disminuir el seu consum, hem d'assumir que cal reposicionar el nostre negoci.

7. Les subvencions Next Generation per al comerç

Amb l'objectiu de mitigar l'impacte econòmic i social de la pandèmia de coronavirus i fer que les economies i societats europees siguin més sostenibles i resilients, la Comissió Europea, el Parlament Europeu i els dirigents de la UE han acordat un pla de recuperació que liderarà el camí cap a la sortida de la crisi i establirà les bases per a una Europa moderna i més sostenible, més ben preparada per als reptes i les oportunitats de les transicions ecològica i digital.

La UE disposa d'un pressupost a llarg termini, reforçat per Next Generation EU ([NGEU](#)), principal eina per proporcionar a la Unió Europea els mitjans necessaris per fer front als desafiaments plantejats per la pandèmia covid-19.

Tal com indica l'INFORME D'EXECUCIÓ de desembre de 2021 del Pla de recuperació, transformació i resiliència del Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic, els pressupostos generals de l'Estat per al 2022 preveuen un volum d'inversió de gairebé 27.000 milions d'euros vinculat amb transferències del Pla de recuperació. Destaquen els àmbits de formació professional (2.000 milions d'euros), R+D+I i digitalització (13.300 milions d'euros), transició energètica (2.300 milions d'euros), infraestructures ferroviàries (més de 600 milions d'euros), renovació d'habitatge (gairebé 3.000 milions d'euros), ocupació (gairebé 700 milions d'euros), protecció del medi ambient (1.300 milions d'euros), nova economia de les cures (1.200 milions d'euros), polítiques d'indústria (11.300 milions d'euros) **o comerç, turisme i pimes (gairebé 3.000 milions d'euros).**

Respecte a l'impuls a la pime i a l'emprenedoria, s'han posat en marxa inversions per valor de més de 3.400 milions d'euros. S'ha implementat una nova línia de finançament per impulsar l'emprenedoria digital femenina gestionada per ENISA, l'Empresa Nacional d'Innovació, i s'ha llançat el fons Next Tech, gestionat per l'ICO, que mobilitzarà inversió publicoprivada per impulsar el creixement d'empreses digitals i la inversió en tecnologia innovadora d'alt impacte. **També és previst el llançament del programa Kit Digital**, per donar suport a la transformació digital de petites empreses, microempreses i autònoms, en el qual es proporcionarà a les empreses un bo de digitalització que podran utilitzar per comprar solucions digitals ja disponibles al mercat en àmbits com l'elaboració i gestió de pàgines web, presència a internet, comerç electrònic, gestió de clients, ciberseguretat, gestió de proveïdors i oficina digital. S'ha desenvolupat una línia del Fons per a la Internacionalització de l'Empresa per a la realització d'estudis de viabilitat i prefactibilitat de projectes, i s'han convocat ajuts del programa InnoInvest per a inversió estrangera a Espanya en R+D.

Quant al Pla de modernització i competitivitat del sector turístic, s'han posat en marxa inversions per valor de 800 milions d'euros. S'ha aprovat l'assignació a les comunitats autònomes de fons per finançar les inversions previstes dins dels plans territorials de sostenibilitat turística en destinacions, així com subvencions adreçades al finançament del Pla nacional de sostenibilitat turística en destinacions Xacobeo 2021, i per al finançament de

projectes sostenibles de manteniment i rehabilitació del patrimoni històric amb ús turístic. **Quant al suport al comerç, s'han convocat ajuts per a ajuntaments i entitats locals per a projectes de modernització de mercats en zones comercials, rurals i turístiques.**

Pressupostos generals de l'Estat per al 2022

Els pressupostos generals de l'Estat per al 2022 preveuen una dotació de 26.900 milions d'euros amb càrrec als fons del Pla de recuperació per a inversions orientades a aconseguir la velocitat de creuer en el procés de modernització de l'economia espanyola. Aquest caràcter transformador es reflecteix en la classificació orgànica que el Pla té en aquests pressupostos generals de l'Estat 2022 consolidats. El Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana té una dotació de 5.875 milions d'euros, la qual cosa representa el 22% del total pressupostat per al 2022. **El Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme concentra 4.876 milions**, mentre que el Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic té dotats 4.378 milions.

La gran majoria dels components del Pla de recuperació tenen reflex pressupostari el 2022, fet que posant de manifest el seu impacte transversal en les línies d'inversió previstes. Entre els components per als quals es preveu un volum de recursos per sobre del 5% del total pressupostat per al 2022 destaquen, en referència al comerç, els següents:

- Component 13: Impuls a la pime, mitjançant instruments que busquen la digitalització de les pimes i autònoms, així com la promoció de la innovació tecnològica i la seva integració en l'entorn digital. Alguns dels programes que es finançaran són: el Kit Digital, el programa Agents del Canvi o el Programa de suport a les agrupacions empresarials innovadores (2.140 milions d'euros).
- Component 14: Pla de modernització i competitivitat del sector turístic, amb inversions especialment dirigides a la transformació del model turístic cap a la sostenibilitat (1.629 milions d'euros).
- Component 15: Connectivitat digital, impuls de la ciberseguretat i desplegament del 5G. Les inversions, a més de continuar amb el desplegament del 5G, preveuen fons per afavorir la vertebració territorial mitjançant desplegament de xarxes (banda ampla ultraràpida i cobertura en mobilitat de 30 Mbps) o el desplegament d'infraestructures digitals transfrontereres, entre altres (1.550 milions d'euros).

Convocatòries obertes.

En el següent web del Ministeri de Comerç i Turisme es poden analitzar els ajuts que es vagin publicant.

https://comercio.gob.es/ComercioInterior/Actuaciones_competitividad/Paginas/BuscadorAyudas.aspx

Destaquem els següents publicats d'àmbit estatal:

1. Convocatòria: Termini de sol·licitud obert de manera contínua.

Base reguladora: Reial decret llei 8/2020, de 17 de març, de mesures urgents extraordinàries per fer front a l'impacte econòmic i social de la covid-19.

Beneficiari: Autònoms, empreses, particulars i comunitats de propietaris.

Des de:

Fins a:

Àmbit:

Estatat

Més informació:

[Anar a la pàgina web](#)

Temàtica:

2. **Convocatòria:** Ordre ICT/951/2021, de 10 de setembre, per la qual s'estableixen les bases reguladores de les línies d'ajuts per a l'enfortiment de l'activitat comercial en zones turístiques i es procedeix a la seva convocatòria l'any 2021, en el marc del Pla de recuperació, transformació i resiliència.

Base reguladora: Ordre ICT/951/2021, de 10 de setembre, per la qual s'estableixen les bases reguladores de les línies d'ajuts per a l'enfortiment de l'activitat comercial en zones turístiques i es procedeix a la seva convocatòria l'any 2021, en el marc del Pla de recuperació, transformació i resiliència.

Beneficiari: Municipis turístics que compleixin requisits

Des de:

11/9/2021

Fins a:

04/10/2021

Àmbit:

Estatat

Més informació:

[Anar a la pàgina web](#)

Temàtica:

Enfortiment de zones turístiques comercials

3. **Convocatòria:** Ordre ICT/950/2021, de 10 de setembre, per la qual s'estableixen les bases reguladores de la línia d'ajuts per al suport de l'activitat comercial en zones rurals i es procedeix a la seva convocatòria l'any 2021, en el marc del Pla de recuperació, transformació i resiliència.

Base reguladora: Ordre ICT/950/2021, de 10 de setembre, per la qual s'estableixen les bases reguladores de la línia d'ajuts per al suport de l'activitat comercial en zones rurals i es procedeix a la seva convocatòria l'any 2021, en el marc del Pla de recuperació, transformació i resiliència.

Beneficiari: Municipis de fins a 5.000 habitants

Des de:

11/9/2021

Fins a:

06/10/2021

Àmbit:

Estatat

Més informació:

[Anar a la pàgina web](#)

Temàtica:

Implementació, modernització i foment de l'activitat comercial en zones rurals

4. **Convocatòria:** Ordre ICT/949/2021, de 10 de setembre, per la qual s'estableixen les bases reguladores de la línia d'ajuts per al suport a mercats, zones urbanes comercials, comerç no sedentari i canals curts de comercialització, i es procedeix a la seva convocatòria l'any 2021, en el marc del Pla de recuperació, transformació i resiliència.

Base reguladora: Ordre ICT/949/2021, de 10 de setembre, per la qual s'estableixen les bases reguladores de la línia d'ajuts per al suport a mercats, zones urbanes comercials, comerç no sedentari i canals curts de comercialització, i es procedeix a la seva convocatòria l'any 2021, en el marc del Pla de recuperació, transformació i resiliència.

Beneficiari: Municipis

Des de:

11/9/2021

Fins a:

30/09/2021

Àmbit:

Estatal

Més informació:

[Anar a la pàgina web](#)

Temàtica:

Modernització, a través de la transformació digital i sostenible, dels canals de distribució, mercats municipals, àrees comercials, mercats de venda no sedentària i canals curts de comercialització, que emprenguin entitats locals.

**Bos
Consulting**

5. **Convocatòria base reguladora:** Reial decret llei 8/2020, de 17 de març, de mesures urgents extraordinàries per fer front a l'impacte econòmic i social de la covid-19.

Beneficiari:

Des de:

Fins a:

Àmbit:

Estatal

Més informació:

[Anar a la pàgina web](#)

Temàtica:

8. ALGUNES PROPOSTES CONCRETES

A continuació, i tenint en compte les necessitats i els objectius del sector comercial a Barcelona, detallem algunes propostes que poden contribuir a millorar la seva situació i creixement futur, recollides a les fitxes tècniques següents:

➤ Creació d'un directori digital de comerç

NECESSITAT

A l'hora d'aplicar les diferents polítiques comercials és important conèixer de manera actualitzada el camp d'actuació. La finalitat del directori és aconseguir una radiografia que ens mostri la situació interna del teixit comercial de la ciutat.

El directori és una eina clau d'informació, que no només servirà per enfortir la transparència i els canals de comunicació entre les institucions, comerciants i clients, sinó per conèixer de primera mà la seva situació i configuració actual, servint de base en la presa de decisions estratègiques i el desenvolupament de polítiques comercials.

OBJECTIUS

- Proporcionar a l'Ajuntament, i altres agents econòmics i socials un coneixement actualitzat i detallat de l'activitat comercial, que li permeti desenvolupar altres plans i accions comercials per a la reactivació econòmica de la ciutat.
- Promoure la col·laboració entre el comerç local, ja que és un instrument útil per a la interconnexió entre clients i proveïdors.
- Facilitar la recerca activa i eficient de feina a les persones aturades, així com el relleu generacional, aprofitament de negocis o locals inactius.

DESENVOLUPAMENT

La creació del directori suposarà un procés de treball de camp, que aglutina: un servei de prospecció comercial mitjançant la realització simultània d'un formulari amb dades identificatives i públiques de cada comerç, i la realització d'una enquesta sobre assumptes d'actualitat econòmica i perspectives de futur a una mostra representativa de les empreses o comerços que han participat en el directori.

En definitiva, es tracta d'un projecte que persegueix obtenir i actualitzar la informació relativa al nombre, tipologia i característiques principals del sector comercial de la ciutat. Aquest directori no només permetrà definir el mapa sectorial del territori, sinó que facilitarà el coneixement, seguiment i la planificació comercial i de les àrees urbanes, fomentant-ne el potencial desenvolupament econòmic.

➤ **Diagnòstic i Pla de reactivació del petit comerç**

NECESSITAT

Encara que el comerç minorista compleix una sèrie de paràmetres comuns, és important analitzar la situació individual o per rangs sectorials o territorials, a fi d'establir polítiques d'ajuda tan efectives com sigui possible, adaptades a les necessitats dels comerciants.

OBJECTIUS

A través d'aquest programa hem d'aconseguir establir unes línies d'acció encaminades a la millora de les possibilitats de supervivència de les empreses, principalment les petites, a l'adaptació a les innovacions en matèria digital, així com suport financer a les empreses, promoció comercial, etc.

DESENVOLUPAMENT

El programa comença amb la realització del diagnòstic del punt de venda sobre les àrees següents:

1. - Disseny i tècniques d'exposició de l'aparador
2. - Tècniques de l'exposició interior
3. - Disseny de l'espai interior
4. - Gestió de l'assortiment
5. - Tecnologia
6. - Comunicació en el punt de venda
7. - Publicitat i promoció del comerç

En procedir al diagnòstic dels diferents paràmetres, es conclou amb una valoració final, per a cada paràmetre.

Una vegada conclòs el diagnòstic, es procedeix a realitzar un pla de millora i activació comercial d'aquells paràmetres en els quals s'ha valorat que calen millores.

A més, també es proposa de crear uns tallers formatius d'un dia de durada (en temes que hauran de ser proposats per l'AT), així com uns *focus group*, un per cada sector, en dos sectors triats per l'Ajuntament, per "prendre la temperatura" dels comerços i així conèixer-ne les impressions generals sobre la seva situació actual, així com els principals problemes i reptes a què s'enfronten. Tant en els tallers com en els *focus group* hi seran presents les associacions de comerciants.

➤ Pla estratègic de revitalització del comerç

NECESSITAT

D'acord amb el context espaciotemporal en què ens trobem, amb una situació crítica en el terreny econòmic i social deguda a la pandèmia internacional de la covid-19, i tenint en compte el paper essencial del comerç com a motor vertebrador de l'economia i la vida a les ciutats, és important definir i executar un pla estratègic de comerç, que respongui als principals reptes del sector.

OBJECTIUS

- Dissenyar les línies estratègiques per fomentar la innovació i la modernització tecnològica del sector, que perseguixin incrementar el nivell de digitalització dels comerços, millorant l'eficiència en la gestió dels negocis.
- Fomentar la col·laboració empresarial públicoprivada, en benefici del comerç i en la consecució dels ODS.
- Impulsar l'adaptació del petit comerç als nous hàbits de consum, responsable i sostenible.
- Optimitzar la creació, gestió i difusió del coneixement i de la informació.
- Ordenació comercial. Economia urbana i urbanisme comercial.
- Fomentar el rejuveniment del sector i l'ocupació, mitjançant la formació de noves generacions, així com l'impuls de l'aprenentatge a tot el sector.
- Orientar el pla estratègic als objectius de reconstrucció nacionals i de la Unió Europea, després de la covid-19.
- Suport als productes locals, fonamentat en la seva contribució al sistema de qualitat comercial, mediambiental i cultural.

DESENVOLUPAMENT

El Pla estratègic de comerç preveurà els objectius anteriors, així com aquells definits d'acord amb el context en el qual s'emmarqui la seva execució, i amb les necessitats que sorgeixin d'una anàlisi prèvia del sector, en decisió mútua entre els diferents agents que hi interactuen.

El seu contingut es plasmarà mitjançant la definició i explicació de les línies estratègiques i les accions concretes d'aquestes, així com els indicadors respectius que permetin aconseguir i mesurar els objectius.

➤ Programa per a la transformació digital del comerç minorista

NECESSITAT

La pandèmia de la covid-19 i la consolidació de nous hàbits i vies de consum han posat de manifest la urgent necessitat de digitalitzar el sector comercial.

Ja no hi ha dubte que el comerç local ha d'avançar cap a la seva digitalització, però molts dels comerciants no disposen de la formació, ni de l'experiència, ni de la capacitat econòmica necessària per fer-ho de manera autònoma.

Per això, es planteja la necessitat de desenvolupar i executar un programa per al foment de la transformació digital del comerç minorista.

OBJECTIUS

Fent front al repte de la digitalització, l'Administració persegueix com a principals objectius:

- Garantir el manteniment, creixement i expansió de l'activitat comercial. És important aconseguir un nivell òptim d'evolució i adaptació del comerç local a les noves modalitats de gestió i venda que han ocasionat les noves tecnologies.
- Generar ocupació i creixement econòmic. El desenvolupament digital implica un increment de les tasques i l'obertura a un nou àmbit de gestió dels negocis, que exigirà nous protagonistes interns, i noves interrelacions amb altres agents externs dependents de la digitalització comercial.
- Evolucionar cap a un sistema comercial sostenible, ecològic i respectuós amb el medi ambient.

DESENVOLUPAMENT

A l'hora d'assolir el desenvolupament del Pla de digitalització del comerç, és important distingir les fases següents:

1. Diagnòstic del nivell de digitalització del comerç.
2. Assessorament, formació i suport en l'execució d'alternatives:
 - Desenvolupament de pàgina web.
 - Desenvolupament de comerç electrònic (*e-commerce*).
 - Desenvolupament de xarxes socials.
 - Presència en mercat web (*marketplace*).
 - Ús de les noves tecnologies per a les tasques relatives a la gestió del negoci.
 - Ús de les noves tecnologies per a accions de màrqueting i comunicació.
 - Ús de les noves tecnologies per al tractament de la informació i la gestió de dades.